

МЕДИЧНА КАДЕМІЯ

№ 19 (420)

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ
8 жовтня 2016 року

КОНТАКТИ

НАЛАГОДЖЕННЯ СПІВПРАЦІ ТДМУ З ПОЛЬСЬКИМИ КОЛЕГАМИ В НАПРЯМКУ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Представники Польського центру функціональної реабілітації «VOTUM» (м. Краків) в особі президента закладу Павела Адамкевича, юриста Яна Вана та співробітника Пшемислава Щигловського зустрілися з ректором Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського, професором Михайлом Кордою задля налагодження співпраці.

Гості розповіли, що в Івано-Франківську вже почав діяти Українсько-польський реабілітаційний центр, в якому пацієнти після перенесення важких неврологічних захворювань і травм можуть пройти реабілітацію в умовах амбулаторного лікування. У цьому закладі також допомагають воїнам АТО покращити своє здоров'я. Тут працюють такі висококваліфіковані фахівці, як ортопеди, фізіотерапевти, педіатри, логопеди та інші. Крім того, цей Центр займається освітньою діяльністю з метою підви-

щення кваліфікації лікарів-практиків. Також діють освітні програми для студентів-медиків і студентів, які навчаються за спеціальностями «Фізична реабілітація». Фахівці Центру навчають сучасним відновлювальним методикам та їх застосуванням для реабілітації пацієнтів з важкими травмами. Викладають спеціалізовані курси фахівці із США, Японії, Німеччини. Великобританії. Навчання відбувається українською мовою.

Як зазначили представники Польського центру функціональної реабілітації «VOTUM», відкриття таких закладів, як в Івано-Франківську, нині, зважаючи на останні події, є дуже актуальним для України. Водночас з розширенням діяльності подібних закладів постає питання у підготовці відповідних фахівців, тому представники Центру розраховують на тісну співпрацю з Тернопільським державним медичним університетом імені І.Я. Горбачевського в цьому напрямку. Окрім того, наші студенти зможуть проходити виробничу практику в Кракові та втілювати власні знання й досвід уже в Україні. Задля набуття практичних навичок для майбутніх

медиків будуть зорганізувати одноденні або дводенні воркшопи.

За результатами зустрічі укладуть угоду про співпрацю між Польським центром

функціональної реабілітації «VOTUM» і Тернопільським державним медичним університетом імені І.Я. Горбачевського.

Прес-служба ТДМУ

ВІДМІННИКИ НАВЧАННЯ

Мар'яна ЯРЕМИШИН – студентка 4 курсу медичного факультету.

Стор. 5

Стор. 6

БІБЛІОТЕКА – ХРАМ НАУКИ

30 вересня в країні відзначили Всеукраїнський день бібліотек. З цієї нагоди урочисте зібрання відбулося в затишній читальній залі книгозбірні ТДМУ. Привітати колектив з професійним святом завітали представники влади області, адміністрації, професорсько-викладацького складу та профспілкової організації нашого університету, колеги й друзі.

Стор. 8

ЛАЙМ-БОРЕЛІОЗ – АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА СЬОГОДЕННЯ

Однією з найпоширеніших природно-осередкових інфекцій, асоційованих з кліщами, є іксодовий кліщовий

У НОМЕРІ

бореліоз або як її ще називають хвороба Лайма, Лайм-бореліоз. Окрім фахівців практичної медицини, проблема бореліозу стала предметом вивчення та численних досліджень й для науковців нашого університету.

Стор. 10

ПРОФЕСОР ІВАН ЧЕКМАН: «ВДЯЧНИЙ АЛЬМА-МАТЕР, ЯКА ДАЛА МЕНІ ПУТІВКУ В МЕДИЦИНУ, В МЕДИЧНУ НАУКУ»

4 жовтня виповнилося 80 років почесному професору ТДМУ, багаторічному завідувачу кафедри фармакології та клінічної фармакології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, члену-кореспонденту НАН і НАМН України, професорові Іванові ЧЕКМАНУ.

СТУДЕНТИ ПРАГНУТЬ БУТИ АКТИВНИМИ Й КРЕАТИВНИМИ

Конференція студентів Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського відбулася 27 вересня цього року в актовій залі адміністративного корпусу. Перед розглядом питань порядку денного ректор ТДМУ, професор Михайло Корда поспілкувався зі студентським товариством. Він зазначив, що впродовж останніх двох років значно підвищилася активність майбутніх медиків. Михайло Михайлович звернув увагу на те, що молодь ініціює та організовує різні культурно-масові, спортивні, добровіччяні заходи, долучається до загальноміських і всеукраїнських проєктів. Ректор закликав студентів і надалі бути такими ж активними та креативними. Зак-

ликав студентів долучатися й до університетського хору, театрального гуртка, займатися в спортивних секціях.

Також ректор ТДМУ запросив студентів на оздоровлення в навчально-оздоровчий комплекс «Червона калина». Якщо молодь виявить бажання, то там буде

відновлено фізіотерапевтичні процедури, зорганізовано харчування. Михайло Корда поділився зі студентами планами щодо покращення умов для навчання, проживання та дозвілля. Невдовзі у підвальному приміщенні одного з гуртожитків на вулиці Живова буде створена сучасна тренажерна зала, розширено площі для спортивних секцій.

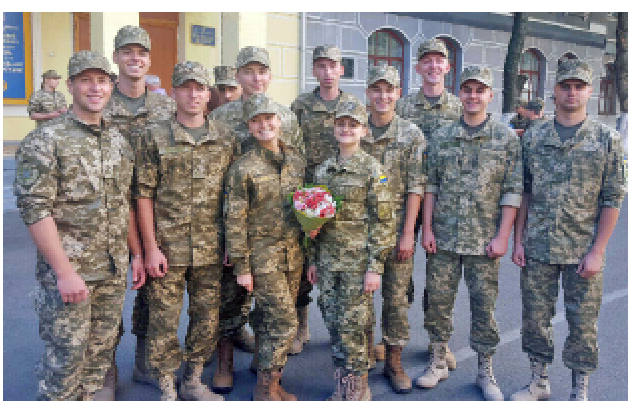
На запитання щодо складання іспитів «Крок» відповів проректор з науково-педагогічної роботи, професор Аркадій Шульгай.

Після цього студенти розглянули питання, передбачені порядком денним конференції. Зокрема, про внесення змін і доповнень у Положення про студентський парламент ТДМУ, пояснення механізмів вибору студентського парламенту, розгляд запитань, що надійшли до студентської ради ТДМУ.

14 ЦЬОГОРІЧНИХ ВИПУСКНИКІВ ТДМУ СТАЛИ СЛУХАЧАМИ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ

Нинішнього року розпочалася діяльність військових кафедр усіх медичних вишів України. Антитерористична операція суттєво змінила сучасне бачення безпекової політики. У своєму виступі з нагоди 25 річниці Дня незалежності Президент України Петро Порошенко наголосив, що лише сильна армія є запорукою безпеки нашої держави.

14 випускників ТДМУ, пройшовши складний відбір, стали цього року слухачами Української військово-медичної академії. Свій життєвий шлях вони наміцно пов'язали із захистом Вітчизни, збереженням здоров'я військовослужбовців.

Це: Бойко Михайло, Бічук Ігор, Денисюк Михайло, Дмитрук Тетяна, Козуб Віталій, Колмиков Богдан, Миронюк Василь, Поліщук Віктор-Іван, Поліщук Марія, Сологуб Владислав, Федунець Володимир,

Юхимчук Тарас, Якобчук Христина, Пікула Андрій.

Віталій Козуб і Михайло Денисюк власні теоретичні знання й практичні навички, здобуті на кафедрі медицини катастроф та військової медицини, мали змогу випробувати безпосередньо в зоні проведення АТО.

Принагідно зазначити, що це найбільший вступ наших випускників до УВМА за всі роки діяльності кафедри медицини катастроф і військової медицини. Тому це безсумнівний успіх всього студен-

тського і викладацького колективу, який займається підготовкою студентів за програмою офіцерів запасу. Недаремно докладені зусилля керівництвом університету та колективом кафедри медицини катастроф і військової медицини зі створення польового навчально-тренувального центру підготовки офіцерів запасу, виділення для потреб кафедри нового приміщення у навчальному корпусі на вул. Дорошенка, 7а, проведення науково-практичних і навчально-методичних конференцій, присвячених питанням військової медицини. Це – сприяння в організації циклів тематичного вдосконалення з військової і військово-медичної підготовки, у проходженні навчань з тактичної медицини в Україні і за кордоном, оснащенні кафедри сучасними засобами для надання медичної допомоги в екстремальних ситуаціях.

МОЛОДЬ, ЯКА МАЄ ПОТРЕБУ В ДОПОМОЗІ, – У ПОСИЛЬНІЙ УВАЗІ ВИШУ

Студенти Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського, які позбавлені батьківсько-

На запитання студентів відповів тимчасово виконуючий обов'язки начальника юридичного відділу Роман Матюк.

го піклування, 29 вересня цього року мали нагоду поспілкуватися з ректором ТДМУ, професором Михайлом Кордою, проректорами, деканами та керівниками інших підрозділів. Михайло Михайлович запевнив молодь, що університет і надалі сприятиме у вирішенні їхніх актуальних питань і проблем, підтримуватиме їх і надаватиме потрібну допомогу.

Про розподіл майбутніх медиків, які навчаються за державним замовленням, детально розповів проректор з науково-педагогічної роботи, професор Аркадій Шульгай.

Під час зустрічі також обговорили можливість оздоровлення студентів на базі навчально-оздоровчого комплексу «Червона калина».

ВІТАЄМО!

ПРОФЕСОР МИХАЙЛО ГНАТЮК ОТРИМАВ ЗВАННЯ ЗАСЛУЖЕНОГО ПРАЦІВНИКА ОСВІТИ УКРАЇНИ

Згідно з Указом Президента України №427/2016 «Про відзначення державними нагородами України з нагоди Дня працівників освіти», професору Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського Михайлові Гнатюку за значний особистий внесок у розвиток національної освіти, підготовку кваліфі-

кованих фахівців, багаторічну плідну педагогічну діяльність та високий професіоналізм присвоєно звання заслуженого працівника освіти України.

Вітаємо Михайла Степановича з отриманням високого звання і напередодні дня народження бажаємо міцного здоров'я, нових досягнень, миру й затишку в родині та Україні!

Добірку підготовлено за матеріалами прес-служби ТДМУ

Редактор **Г. ШИБАЛИНЧУК**
Творчий колектив: **Л. ЛУКАЩУК, Л. ХМІЛЯР, М. ВАСИЛЕЧКО**
Комп'ютерний набір і верстка: **Р. ГУМЕНЮК**

Адреса редакції:
46001,
м. Тернопіль,
Майдан Волі, 1,
тел. **52-80-09; 43-49-56**
E-mail hazeta.univer@gmail.com

Засновники:
Тернопільський
державний університет
ім. І.Я. Горбачевського,
управління охорони здоров'я
облдержадміністрації

Видавець:
Тернопільський
державний медичний
університет
ім. І.Я. Горбачевського
Індекс **23292**

За точність
викладених фактів
відповідає автор.
Редакція не завжди
поділяє позицію
авторів публікацій.

Реєстраційне свідоцтво
ТР № 300 від 19.12.2000
видане
управлінням у справах
преси та інформації
облдержадміністрації

Газета виходить
двічі на місяць
українською мовою.
Обсяг – 3,33 друк. арк.
Наклад – 1000 прим.
Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано,
віддруковано у Тернопільському
державному університеті
ім. І.Я. Горбачевського.
46001, м. Тернопіль,
Майдан Волі, 1.

ВІДКРИЛИ МІЖНАРОДНУ ПУЛЬМОНОЛОГІЧНУ ШКОЛУ

22 вересня відбулося офіційне відкриття Міжнародної пульмонологічної школи «Актуальні питання пульмонології: сучасні підходи до терапії обструкції і тангентної імунотерапії». Аби взяти участь у цій події, до ТДМУ приїхав почесний професор нашого ВНЗ, науковець Вроцлавського медичного університету Войцех Барг.

Під час зустрічі з ректором Тернопільського медуніверситету, професором Михайлом Кордою пан Войцех зазначив, що співпраця між двома вишами розширюватиметься. Цього року, крім традиційної програми академічних обмінів, яку впродовж тривалого часу втілюють польські та українські університети, діятиме програма «Еразмус плюс». У рамках цієї програми двоє вик-

(Зліва направо): **Войцех БАРГ, професор (Польща), Михайло КОРДА, ректор ТДМУ, професор, Ігор ГОСПОДАРСЬКИЙ та Леонід ГРИЩУК, професори нашого ВНЗ**

ладачів ТДМУ зі знанням англійської мови рівня B2 читатимуть лекції студентам Вроцлавського медичного університету, а Войцех Барг проведиме лекційні заняття з пульмонології для майбутніх медиків ТДМУ.

Нагадаємо, що кожного року студенти медичного факультету проходять виробничу практику на

клінічних базах Вроцлавського медичного університету влітку, а студенти стоматологічного — взимку.

Войцех Барг запропонував розширити цей напрямок співпраці, адже є можливість проходження виробничої практики для студентів фармацевтичного факультету. Вони це зможуть робити в липні та серпні під час літніх канікул. Виз-

начальними критеріями під час добору залишаються незмінними — відмінне володіння англійською або польською мовою, висока фахова мотивація та академічна успішність.

Почесний професор ТДМУ також зазначив, що протягом останніх років на семестрове навчання й практику до Вроцлавського медичного університету приїжджають більш мотивовані та краще підготовлені студенти з Тернополя. На його думку, академічні обміни сприяють кращій теоретичній та практичній підготовці майбутніх медиків, тому цей напрямок співпраці буде пріоритетним і надалі.

Урочисте відкриття Міжнародної пульмонологічної школи розпочав ректор ТДМУ, професор Михайло Корда. Він зазначив, що кожної осені в ТДМУ збиратимуться українські та закордонні спеціалісти і

науковці в галузі пульмонології та алергології, щоб обговорити важливі питання галузі та виробити нові підходи у лікуванні. Михайло Михайлович побажав всім учасникам плідної роботи.

Професор кафедри фізіології та практикуючий лікар у галузі пульмонології та алергології Вроцлавського медичного університету Войцех Барг виступив з доповіддю «Current concepts in asthma & COPD — the diagnosing». У своєму виступі він значну увагу приділив діагностичному компоненту у лікуванні захворювань легень і поділився своїм практичним досвідом.

З доповіддю «Сучасні підходи до терапії бронхообструктивного синдрому» виступив завідувач кафедри клінічної імунології, алергології та загального догляду за хворими, професор Ігор Господарський.

Завідувач курсу фізіотерапії кафедри пропедевтики внутрішньої медицини та фізіотерапії, професор Леонід Грищук представив доповідь «Бронхообструктивний синдром у фізіотерапії та пульмонології».

Окрім того, учасники заходу взяли участь у майстер-класі з небулайзерної терапії.

**Яніна ЧАЙКІВСЬКА
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

ПОЧАВ ДІЯТИ ЦЕНТР СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Під час чергового засідання вченої ради ТДМУ 27 вересня цього року відбулося урочисте відкриття центру симуляційного навчання, який розташований на вулиці Чехова, 3. Втілення цього проекту в життя стало одним з важливих кроків адміністрації ВНЗ щодо впровадження в навчальний процес передових світових технологій з метою здобуття студентами практичного досвіду у лікарській діяльності. З першого вересня майбутні медики нашого університету отримали змогу відпрацьовувати тут практичні навички. У планах цей підрозділ буде виконувати не лише освітні функції, а й стане базою для вишколу представників правоохоронних органів, силових структур, волонтерського корпусу і т.д.

Ректор ТДМУ, професор Михайло Корда наголосив, що багато зусиль було докладено для втілення цього проекту. Він відзначив вагомий внесок у створення центру симуляційного навчання з боку ректора з науково-педагогічної та лікувальної роботи, професора Степана Запорожана та наукового консультанта-завідувача кафедри медицини катастроф і військової медицини, професора Арсена Гудими.

Зазначимо, що під час навчального процесу студенти не завжди мають можливість відтворити велику кількість тих чи інших маніпуляцій, вони відчувають брак тематичних пацієнтів, а також існують етико-деонтологічні обмеження у взаєминах між студентом і пацієн-

том у клініці. Ці всі проблеми допомагає розв'язати центр симуляційного навчання, який сприяє засвоєнню знань і відпрацюванню різних клінічних навичок завдяки використанню манекенів-симуляторів, тренажерів і стандартизованих пацієнтів.

Для здобуття практичного досвіду майбутніми лікарями в центрі наявні симулятори, які дають можливість відпрацьовувати техніку аускультативних шумів як фізіологічних, так і патологічних (у дорослих і дітей); гінекологічне обстеження; акушерську майстерність під час пологів з ревізією стінок матки; серцево-легеневу та церебральну реанімацію (індивідуально та в команді) із забезпеченням прохідності дихальних шляхів рото- та носогорловими повітропроводами, ларингеальною маскою, можливістю проведення конікотомії з введенням повітропроводу, вентиляцією мішком АМБУ, кардіомоніторингом пацієнта та дефібриляцією зовнішнім автоматичним і ручним дефібриляторами; вміння роботи в операційній; техніку внутрішньом'язових, внутрішньовенних, підшкірних, внутрішньошкірних, внутрішньокісткових ін'єкцій; катетеризації сечового міхура (у жінок і чоловіків); торакоцентез; перикардіоцентез; введення назогастрального зонда; навички з десмургії, догляду за хворими та ін.

Студенти також мають змогу відпрацьовувати алгоритми дій у тій чи іншій клінічній ситуації в акушерстві та гінекології, педіатрії, інтенсивній терапії та реаніматології, анестезіології тощо. До того ж із поетапним розвитком подій, наприклад, починаючи з ситуації, що трапилася надворі чи в до-

машніх умовах, продовжуючи надавати допомогу в кареті швидкої допомоги чи у приймальню відділення, палаті інтенсивної терапії або змішувати цілком нестандартну ситуацію.

Як зазначив керівник центру симуляційного навчання Мирослав Крицак, до його складу входить 13 симуляційних кімнат, зокрема зали: хірургічна, стерилізаційна, екстреної

медичної допомоги, серцево-легеневої реанімації, медичних маніпуляцій, акушерська, пологова, педіатрична, терапевтична, віртуального симуляційного навчання з відпрацюванням комп'ютерних навчальних програм. Окремо розташовані дебрифінг-зали для обговорення помилок, допущених під час відпрацювання клінічної ситуації. Цьому допомагає відео- та аудіо запис роботи студентів у симульованих ситуаціях.

Завідувач кафедри медицини катастроф і військової медицини, професор Арсен Гудима зауважив, що центр симуляційного навчання у ТДМУ спершу почав працювати як міжфакультетський навчально-тренінговий центр ще торік. Відтак у викладачів є вже рік досвіду в організації та проведенні симуляційного навчання. «Потрібно зазначити, що цю форму навчального

процесу наш університет впроваджує давно й лідером в цьому є кафедра медицини катастроф і військової медицини, оскільки підготовку офіцерів запасу медичної служби в тренувальному центрі навчально-оздоровчого комплексу «Червона калина» відбувається у формі симуляційного навчання. Другий крок полягав у створенні віртуальної клініки в навчально-науковому інституті медсестринства. І вже 2015-2016 навчального року відбулося становлення центру симуляційного навчання як окремого підрозділу університету. Тут проводять свої заняття викладачі клінічних кафедр. У перспективі є створення кафедри симуляційного навчання», — додав Арсен Арсенович.

Він також звернув увагу на те, що нині перевагою вітчизняної медичної освіти є те, що українські та іноземні студенти мають можливість працювати з пацієнтами. Проте Україна поступово й упевнено йде до впровадження страхової медицини, тому не кожен пацієнт, який вклав гроші у своє лікування, захоче, щоб його лікував інтерн чи студент.

«Тут виникнуть труднощі щодо здобуття практичних навичок. Центр симуляційного навчання дає можливість відпрацьовувати навички, які можна отримати під час роботи з реальним пацієнтом. Але тут є ще й інша перевага — студент відпрацьовує ту чи іншу практичну навичку ідеально завдяки можливості повторити її безліч разів. Також тут можна відшліфувати певні маніпуляції, які не завжди можливо відпрацювати в клініці — від різних ін'єкцій до встановлення системи, забезпечення прохідності дихальних шляхів, пункції перикарду, пункції

грудної клітки. Манекени, які відтворюють певний патологічний стан, можуть бути обстежені, проліковані. Місія викладача — фіксувати якість виконання тієї чи іншої дії за алгоритмом, а потім проаналізувати дії кожного.

За побажанням адміністрації університету ми охопили широкий спектр навчання практичним навичкам. Тут є хірургічна зала, а також зали домедичної допомоги, екстреної медичної допомоги, реаніматології та інші. Також є клас для проведення дебрифінгу. Це спеціальна кімната, призначена для обговорення всіх питань, які виникли в процесі надання допомоги чи проведення діагностики. До цієї кімнати під'єднана відеосистема, завдяки чому інша група студентів може спостерігати за діями своїх колег. За допомогою відеозапису заняття викладач під час дебрифінгу може детально проаналізувати помилки і розібрати всі випадки. По суті, у Центрі наявні всі необхідні компоненти симуляційного навчання за вимогами світових освітніх стандартів», — продовжив Арсен Гудима.

Арсен Арсенович також додав, що у перспективі — придбання навчальних комплексів, де будуть окремі класи, наприклад, для реанімації, симуляції роботи лікаря швидкої допомоги. В такому комплексі інструктор перебуває в суміжній кімнаті, а студенти виконують поставлені завдання.

Студенти, які вже спробували відпрацьовувати практичні навички в симуляційному центрі, відзначають його важливість і потрібність у навчальному процесі. За їх словами, це дає їм можливість здобути необхідний лікарський досвід.

Нагадаємо, що цього року університет підписав угоду з польською компанією «Medline Sp. z O.O.» у напрямку розвитку центру симуляційного навчання. Польські колеги подали проект на здобуття грантових коштів задля розширення можливостей цього центру. Водночас адміністрація ТДМУ готова виділити додаткові площі для обладнання класів симуляційного навчання.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

ВІДОМИЙ БРИТАНСЬКИЙ НЕЙРОХІРУРГ ГЕНРІ МАРШ ПОБУВАВ У ТДМУ

Засновник і старший нейрохірург Міжнародного центру нейрохірургії, член Лондонського королівського коледжу нейрохірургів та Асоціації нейрохірургів Великої Британії, професор Генрі Марш разом зі своїми колегами – лікарем-нейрохірургом Андрієм Мизаком (м. Львів) і Романом Жолтовські (м. Познань, Польща) 21 вересня цього року приїхали до Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського на запрошення адміністрації вишу та студради.

Під час зустрічі з ректором ТДМУ, професором Михайлом Кордою Генрі Марш відзначив високу мотивацію наших студентів до навчання й удосконалення в професії. Його вразило те, що майбутні медики Тернопільського медуніверситету приїхали на зустріч з ним до Львова, а потім запросили й до Тернополя.

Михайло Михайлович ознайомив гостей з діяльністю університету та наголосив на тому, що під час складання матрикулів та ОСКІ однією зі складових оцінки є вміння спілкуватися з пацієнтом. На це Генрі Марш зауважив, що такі навички важливо прищеплювати студентам під час навчання, адже у лікаря й хворого мають бути довірливі стосунки, медик повинен вміти балансувати між правдою та тим, щоб дати пацієнту надію.

Після цього відбулася довгоочікувана зустріч студентів ТДМУ з британським нейрохірургом. Актова зала в адміністративному корпусі, що на майдані Волі, 1, не змогла вмістити всіх бажаючих, тому в сусідній аудиторії зорганізували трансляцію лекції. Переглянути виступ Генрі Марша в он-лайн режимі можна було і на сайті ТДМУ.

Нагадаємо, що Генрі Марш є автором відомого бестселера «Історії про життя, смерть і нейрохірургію», який побачив світ у львівському «Видавництві Старого Лева». Крім того, про медичну діяльність лікаря знято документальний фільм «Англійський хірург» (2007), події якого відбуваються в українській лікарні. Генрі Марш часто навідується до

України й активно працює тут з початку 90-х років.

З викладачами та студентами ТДМУ відомий нейрохірург привітався українською мовою й повідомив, що радий бути у файному місті Тернополі. Це викликало шквал оплесків. Після цього Генрі Марш перейшов безпосередньо до лекції на тему «Як стати добрим лікарем». Насамперед наголосив на тому, що «життя нейрохірурга ніколи не буває нудним і може стати надзвичайно успішним, але за це доведеться сплатити високу ціну. Ви не уникнете помилок і навчитеся жити з їх жахливими наслідками». Він зазначив, що для того, щоб стати кваліфікованим лікарем, потрібно постійно над собою працювати, а саме читати наукові статті, цікавитися всіма

новинками й аналізувати багато різної інформації, вміти спілкуватися з пацієнтами, мати доброзичливі стосунки зі своїми колегами, бути фахівцем, дослідником, керівником і т.д. Окрім того, важливо балансувати під час прийняття рішення оперувати чи не оперувати хворого, опираючись на знання і власний досвід.

На переконання гостя, важливою складовою в роботі лікаря є стосунки з пацієнтами й вміння з ними спілкуватися. Хворі, як правило, вважають, що лікар майже Бог і може допомогти їм одужати. «Маємо розуміти, що ніхто з лікарів не є Богом. Ми – всі люди, тому робимо помилки. Від наших помилок потерпають пацієнти. Медицина ніколи не є певною. І ми повинні приймати

важливе рішення в тому, яку інформацію можемо дати пацієнту, а яку ні. З власного досвіду скажу, що найважчими завжди є емоційні муки, коли у лікуванні чи оперуванні щось пішло не так. Між лікарем і пацієнтом має бути обопільна довіра. Очевидно, що довіра базується на чесності. І, так чи інакше, виникає питання чесності лікаря з пацієнтом, лікаря з колегами. І щонайважливіше – чесність лікаря із самим собою», – додав Генрі Марш.

Цей нейрохірург проілюстрував власними прикладами з життя та професійної діяльності, але водночас звернув увагу на те, що помилки дають дуже цінний досвід. Він порадив студентам, що перед тим, як дати відповідь пацієнту в складній ситуації, варто побути наодинці із собою та бути максимально чесним. І це дуже важливо, адже разом з професійним зростанням лікаря доведеться працювати з усе складнішими випадками.

На його думку, на шляху професійного вдосконалення потрібно мати колега, які будуть об'єктивно критикувати. Водночас потрібно бути й самому таким же. Це допоможе уникнути великої кількості помилок. Також потрібно дослухатися до пацієнтів і їхніх родичів.

Наприкінці зустрічі Генрі Марш розповів про специфіку охорони здоров'я і ще раз наголосив на тому, що головний обов'язок лікаря – допомагати пацієнту. Після лекції студенти мали можливість отримати в Генрі Марша автограф. Майбутні лікарі довго не відпускали гостя.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

ЦЕРЕМОНІЯ

ВРУЧАЛИ ОРДЕН «ЗА СПАСІННЯ ЖИТТЯ»

В актовій залі ТДМУ 1 жовтня вдруге відбулася церемонія вручення ордена «За спасіння життя». Цю громадську відзнаку заснував благодійний фонд «Вірую» задля вшанування медичних працівників або особи чи групи осіб, які своїми діями, ризикуючи власним здоров'ям, врятували життя іншої людини чи кількох людей, а також за наукові здобутки в галузі медицини, що дало змогу зберегти здоров'я української нації. Орден носить ім'я видатного діяча в галузі охорони здоров'я й медичної освіти, лікаря та науковця, члена-кореспондента Національної академії медичних наук України, заслуженого діяча науки і техніки України, професора Леоніда Якимовича Ковальчука, який упродовж 1997-2014 років очолював ТДМУ.

Нагадаємо, що перше вручення відзнаки відбулося цьогожорічного березня. Нагороджувальна рада прийняла рішення, що церемонія відзначення ордену відбуватиметься двічі на рік – 15 березня та 1 жовтня.

Цьогожорічну церемонію нагородження відкрив голова нагороджувальної ради – архієпископ Тернопільський, Кременецький і Буцацький УПЦ КП Нестор.

Від імені ректора ТДМУ, професора Михайла Корди номі-

нантів привітав проректор з наукової роботи, професор Іван Кліщ. Він наголосив на важливості вшанування людей, які жертвують власним здоров'ям і життям заради порятунку інших.

Вітання від начальника управління охорони здоров'я Тернопільської облдержадміністрації передала Лідія Чайковська.

У урочистій атмосфері ордена були удостоєні Сергій Рокітський (посмертно), Юлія Зозуля, Лариса Кирикович, Володимир Севаст'янов, Олег Стоян, Ганна Федорук, Євдокія Веприк-Попович і громадська організація «Рівне ТАКТМЕД». Вручили високі нагороди архієпископ Тернопільський, Кременецький і Буцацький УПЦ КП Владика Нестор, секретар наго-

роджувальної ради отець Олексій та координатор нагороджувальної ради Тамара Воронцова.

Детальніше про сьогоднішніх героїв:

Сергій Рокітський. 24 липня 2014 року 33-річний капітан загинув від снайперської кулі терориста, коли евакуював поранених з підбитого БТРа. Він служив лікарем-ординатором.

ГО «Рівне ТАКТМЕД». Інструктори організації проводили навчання з тактичної медицини для військових 3, 4, 5, 6 хвиль мобілізації. Загалом провели навчання для понад 22000 бійців.

Юлія Зозуля. З початку війни на Сході України розпочала волонтерську працю. Вона й досі допомагає українським воїнам у

складі ГО «Територія підтримки Бориспіль». Проїшовши складний шлях волонтера, після отриманого поранення грудної клітини та періоду реабілітації стала на допомогу як медик у складі БО «БФ АСАП ЕМС Хоттабич» влітку 2016 року.

Лариса Кирикович. У мирному минулому працювала анестезистом у відділенні анестезіології та реанімації Рівненського пологового будинку. В АТО спершу поїхав син і чоловік Лариси, а з грудня 2014 року вона вже на фронті була зі своєю сім'єю. Разом пройшли «гарячі» точки – Піски, Опітне, Водяне, Тоненьке, Первомайськ (був створений стабілізаційний пункт), шахта Бутівка, Волноваха (Старогнатівка), Авдіївка. Нині в Авдіївці служить начмедом 5-го окремого батальйону Української добровольчої армії.

Володимир Севаст'янов. Самовіддано служив українському народові під час Революції Гідності (листопад 2013 року – лютий 2014 року). Є одним з організаторів медичної служби Майдану 2013-2014 рр., а саме відкривав і організовував роботу військового шпиталю на вул. Прорізній, де і працював до серпня 2014 року. Був відряджений у зону проведення АТО в серпні 2014 р. для організації допомоги нашим пораненим і місцевому населенню,

а саме був одним з організаторів медично-евакуаційної служби секторів Д і С влітку 2014 р.

Олег Стоян. Дитячий хірург Тернопільської обласної дитячої лікарні. 20 лютого 2014 року отримав поранення від бійців «Беркуту». Брав активну участь у розгортанні та функціонуванні польового шпиталю на базі містечківської агенції «Наш формат» (Київ, вул. Чеслава Белинського 5), де до 25 лютого 2014 р. надавав медичну допомогу пораненим і потерпілим.

Ганна Федорук. Почала свою волонтерську діяльність ще з часів Майдану, коли допомогала збирати медикаменти та медичні засоби. Відтак зорганізувала закупівлю тактичних масок та амуніції для наших бійців, медикаментів, що вирушали в зону АТО. Після боїв під Волновахою почала збирати індивідуальні аптечки бійцям і відправляти на передову. Особисто збрала майже 200 аптечок, разом з іншими волонтерами – ще близько 300.

Євдокія Веприк-Попович. На фронті ця смілива жінка в підпіллі, але про неї знають усі. На передовій роль 57-літньої Євдокії Степанівни Веприк-Попович з Надвірної багатолітка: вона стала для бійців матір'ю, лікарем, психологом, побратимом і авторитетом.

Прес-служба ТДМУ

ВІДМІННИКИ НАВЧАННЯ

МАР'ЯНА ЯРЕМИШИН: «ПРИХИЛЬНІСТЬ ДО МЕДИЦИНИ У МЕНЕ ЗМАЛЕЧКУ»

Мар'яна Яремишин – студентка 4 курсу медичного факультету. Минулу сесію дівчина склала на «відмінно», отримує підвищену стипендію. Про найбільш пам'ятні події студентського життя, про навчання й дозвілля Мар'яна розповіла кореспонденту «Медичної академії».

– Найважливішою подією в моєму житті став вступ до ТДМУ. Щаслива, що навчаюся у виші, який посів перше місце у рейтингу медичних вищих навчальних закладів України, який щорічно проводить Міністерство охорони здоров'я. А серед найбільш пам'ятних подій... Успішно склала тести ліцензійного іспиту «Крок». В університетській олімпіаді з біохімії посіла друге місце. Брала участь у науково-практичній конференції в «Червоній калині», де презентувала свою наукову роботу на тему «Реакція нирок на ушкодуючі фактори при політравмі», виконану під керівництвом завідувача кафедри медичної біохімії Світлани Романівни Підручної. Це була моя перша робота й перший виступ на такому важливому форумі. Дуже хвилювалася перед презентацією, хоча вже мала навички публічних виступів: у школі брала активну участь у різних гуртках, художній самодіяльності й на сцену виходила не раз. У 11 класі часу на громадську роботу вже не залишилося, готувалася до випускних іспитів, на 1 курсі університету слід було швидко адаптуватися до студентського життя, до навчання у виші, яке не порівняти зі школою. Працювати над науковою роботою почала на другому курсі. Відтак поїхала з нею на конференцію. Було лясно, голос під час виступу тремтів, довелося зібрати всю свою волю в кулак, аби впоратися з хвилюванням. Тоді сказала собі: треба частіше брати участь у таких представницьких заходах, щоб навчитися вільно спілкуватися з

великою аудиторією, вміти налагодити з нею контакт.

– Медициною ви зацікавилися...

– Завдяки мамі. Вона лікар, випускниця ТДМУ, нині працює анестезіологом-реаніматологом в університетській лікарні. Коли мама стала студенткою, мені було два роки, і вісім років – коли вона університет закінчила. І якщо інші діти зазвичай люблять розглядати ілюстрації до казок, то мене більше цікавив мамин атлас з анатомії людини, де були намальовані органи й частини людського тіла. Тож прихильність до медицини у мене змалечку. Пізніше, в старших класах, зацікавилася також журналістикою. Писала інтерв'ю, вірші. Захоплення медициною взяло гору після того, як кілька разів побувала у мамі в лікарні, поспілкувалася з її колегами, пацієнтами.

– Тернопільську ЗОШ №27 ви закінчили...

– ... із золотою медаллю.

– Це прищеплені батьками риси – працьовитість, відповідальність?

– Так. Я завжди пишалася своїми батьками. А те, що мама свого часу теж була студенткою ТДМУ, зобов'язує вчитися ще старанніше.

– Медицина – наука складна. І майбутньому медику доводиться готуватися до занять більше й наполегливіше, ніж студентам інших вишів, чи не так?

– Навчання, звісно, напружене, але, вважаю: яку професію не обрати – потрібні знання. Вчитися завжди складно, найлегше нічого не робити. Але тоді фахівцем не станеш.

– Чи вже доводилося вам надавати першу медичну допомогу?

– Це було на першому курсі. У моєї бабусі знаєцька «підстрибнув» тиск, їй стало погано. Слава Богу, вдалося не допустити ускладнення, хоча я дуже сильно переживала, чи все зробила правильно. Після того випадку бажання вчитися лише посилилося. Це був такий стимул рухатися вперед!

– У громадському житті ви теж активні.

– Як член творчого колективу ТДМУ беру участь у різноманітних культурно-мистецьких заходах, які зорганізують студенти. В студраді очолюю відділ інформатики. Відвідую драматичну студію. Зараз готуємо нову виставу, яку збираємося показати в листопаді. Попередня прем'єра відбулася в березні. Я граю жінку, якій вдалося вижити під час Голодомору 1932-1933 років. Приємно, що постановка запам'яталася глядачам, її активно обговорювали й мені багато людей писали, що їм дуже сподобалося. Торішньої осені зорганізували музично-літературний вечір «Героям слава», присвячений Дню захисника Вітчизни, річниці створення УПА та Дню українського козацтва. Я була ведучою. Зараз разом зі студенткою ТДМУ Тетяною Іваніцькою готуємо літературно-музичний вечір, присвячений українським воїнам.

– Що вкладаєте в поняття «відпочинок»? Що любите робити на дозвіллі?

– Люблю східні танці. Чотири роки, навчаючись у школі, відвідувала гурток. І коли стала студенткою, старалася знаходити час, щоб потанцювати, але мудри витіснили танці. Тепер жартую, що моє захоплення відлетіло кудись з вітром. Східним. Востаннє виступала як танцівниця коли наша драматична студія представляла різдвяний вертеп. Щоб залишатися в гарній фізичній формі, займаюся ще аеробикою.

– Які плани на найближче майбутнє?

– Коли закінчу університет і почну працювати, можливо, одночасно здобуватиму другу вищу освіту.

– Напрямок навчання?

– Журналістика. Маю потребу писати.

Поетія – ще одне захоплення Мар'яни. Справжнім професіоналом вона збирається стати в медицині.

Лідія ХМІЛЯР

ЗМАГАННЯ

НАШІ – У ПЕРЕМОЖЦЯХ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ДЕБАТНОГО ТУРНИРУ

Нещодавно у Луцьку відбувся Всеукраїнський дебатний турнір «Волинська толока», в якому взяли участь представники Луцька, Острога, Дніпра, Одеси, Києва, Львова, Івано-Франківська, Сум, Кролевець,

«BRAINSTORM», Волинський осередок Федерації дебатів України та студрада СНУ імені Лесі Українки.

Упродовж турніру було відіграно п'ять раундів. Згідно з правилами гри у раунді бере участь чотири команди, які діляться на опозицію та уряд. За 15 хвилин до початку гри судді оголошують тему. Протягом цих 15 хвилин команди-учасники готують аргументи та контраргументи, аби переконати суддів, суперників і присутніх у правильності своєї позиції. Доповідь триває шість хвилин.

Учасники турніру дебатували на теми нової стипендіальної реформи, розробок, пов'язаних із суттєвим продовженням життя людей, можливостей страхування фінансових операцій та інше. Перемогою отримала команда «БограчНапалм» (Тарас Мороз і Борис Пікалов). Зазначимо, що Тарас Мороз цього року до заходу в Луцьку виграв кубок топ-спікера всеукраїнського рівня під час «Літньої дебатної школи-2016».

Прес-служба ТДМУ

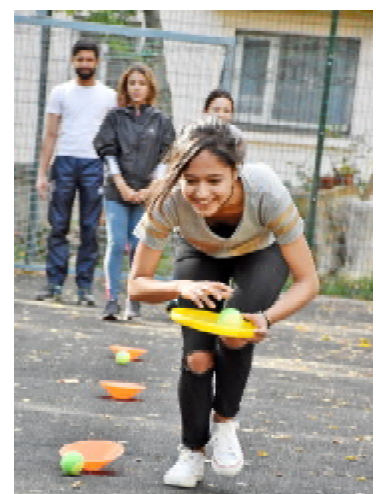
Ірпіня, Чернівців і Тернополя. Загалом було представлено 24 команди. У складі команди «БограчНапалм» брав участь студент Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського, голова студентської ради ТДМУ і голова секретаріату студентської ради при МОЗ України Тарас Мороз.

Організаторами цього інтелектуального конкурсу стали ГО

ВЕСЕЛІ СТАРТИ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Дружба іноземних студентів Тернопільського державного медичного університету імені І.Горбачевського та відомої в нашому місті громадської активістки й спортсменки Лілії Проць триває. Влітку цього року студенти Гани, Нігерії, Іраку й інших країн не раз бували в гостях у дитячому літньому таборі «Дивосвіт», який пані Лілія впродовж кількох років зорганізовує в Тернополі.

Цього разу вона із задоволенням відгукнулася на пропозицію провести веселі спортивні старти для іноземних студентів ТДМУ. Отже, останнього дня вересня представники Польщі,

Нігерії, Єгипту, Гани, Індії, Пакистану прийшли змістовно й корисно провести час після навчання. Розділившись на 6 команд, молодь з великим задоволенням змагалася у досить цікавих естафетних іграх. Вболівальники активно підтримували свої команди.

Звичайно, що перемогла дружба. На завершення веселих стартів Лілія Проць вручила кожному учаснику символічний подарунок. Студенти запропонували зробити такі спортивні ігри традиційними. На їхню думку, таким чином вони більше здружуються, вчать працювати в команді, підтримувати один одного.

**Яніна ЧАЙКІВСЬКА,
Микола ВАСИЛЕЧКО (фото)**

ОБ'ЄКТИВ

(Зліва направо): **Анастасія БІЛІЧУК, Романія КЛОС і Тетяна БІЛОУС, студентки медичного факультету**

Фото Миколи ВАСИЛЕЧКА

БІБЛІОТЕКА – ХРАМ НАУКИ

30 вересня в країні відзначили Всеукраїнський день бібліотек. З цієї нагоди урочисте зібрання відбулося в затишній читальній залі книгозбірні ТДМУ. Привітати колектив з професійним святом завітали представники влади області, адміністрації, професорсько-викладацького складу та профспілкової організації нашого університету, колеги й друзі.

Директор книгозбірні Олена Проців тепло привітала гостей, зазначивши, що запроваджений 18 років тому Указом Президента України Всеукраїнський день бібліотек є свідченням глибокої поваги українців до освіти, культури й духовних надбань людства, інтелектуальних, культурних цінностей української нації та визнання відповідальної місії, покладеної на бібліотеку.

З віршованим привітанням до гостей звернулися бібліотекарі Галина Галат та Ірина Стасишин:

*Сьогодні свято храму книг,
Бібліотеки славне свято.
Зібрались ми у залі цій,
Щоб теплих слів сказати багато.*

*Щоб возвеличить від душі
І щоб віддати щирю шану
Усім, усім працівникам,
Що відкривають двері храму.
Ви віддаєтесь до кінця,
За це Вам дуже вдячні люди.
Без книги, без бібліотек
У нас майбутнього не буде!*

Стародавня та вічна скарбниця людського розуму – бібліотека. Це не лише сховище книг, це – цілий світ, відкритий кожному, храм духовності й науки. Хранителька цього надземного скарбу – її величність Книжкова Муза. Бібліотекарю Оксані Лінді цей образ дуже личив. Проникливо звучали її слова:

*Переступайте наш поріг,
Беріть скарби нетлінні в руки!
Нема прекрасніших доріг,
Ніж в цей вселюдський храм науки.*

Відтак до слова запросили гостей свята. Від Тернопільської обласної ради, депутатського корпусу до присутніх звернувся заступник голови обласної ради Любомир Крупа, який, зокрема, зазначив, що бував у багатьох книгозбірнях, тож має з чим порівняти.

– Бібліотека ТДМУ – це справді сучасний храм науки, де

за підтримки ректорату студентам створені гарні умови для роботи з книжками та зосередженої праці задля отримання знань. Книга – основа всіх основ. Вони зберігають нашу історію, всю інформацію про людину, культуру. Тож у день професійного свята бажаю працівникам бібліотеки подальших успіхів і натхнення в роботі.

Начальник управління охорони здоров'я Тернопільської облдержадміністрації Володимир Богайчук наголосив, що йому надзвичайно приємно бачити якою сучасною стала університетська книгозбірня.

– Мої студентські роки пов'язані з ТДМУ, я навчався тут, здобував знання. Як правило, бібліотека асоціюється із запахом книжкового пилу, а тут за сприяння ректора та зусиллями колективу створено сучасний заклад із затишною читальною залою, комп'ютерами, де до послуг читачів і паперові, і електронні книжки. Тобто створені всі умови для навчання та інтелектуального розвитку.

Завідувач кафедри медичної реабілітації, науковий консультант бібліотеки, професор Ігор МИСУЛА дарує директору бібліотеки Олені ПРОЦІВ дві лози винограду

Керівник медичної галузі Тернопільщини побажав здоров'я та Божого благословення працівникам бібліотеки, їхнім родинам. Зі святом працівників книгозбірні привітав ректор ТДМУ, професор Михайло Корда.

– Від імені адміністрації університету, ректорату, вченої ради хочу подякувати вам за роботу, яку виконуєте для університету. Зрозуміло, що стіни можна побудувати, ремонт зробити, комп'ютери купити. Але без творчого колективу, налаштованого досягти більшого, бібліотека працювати не може. Тут такий колектив є. Михайло Михайлович зазначив, що бібліотека має гарну читальну залу, де все належним чином організовано, функціо-

(Зліва направо): Михайло КОРДА, ректор ТДМУ, професор, Любомир КРУПА, заступник голови облради, Володимир БОГАЙЧУК, начальник управління охорони здоров'я ОДА

нує інтегрована бібліотечно-інформаційна програма «Ірбіс». На веб-сторінці бібліотеки розміщено 53 тисячі книг і робота з оцифрування триває.

– Приємно, що кожного вечора сюди приходять студенти, що в читальній залі людно. І це дуже добре. У будь-якому закладі університету бібліотека –

підручниками як паперовими, так і електронними. Бібліотека, її ресурси сприяють задоволенню інформаційних потреб.

Завідувач кафедри медичної реабілітації, науковий консультант бібліотеки, професор Ігор Мисула, вітаючи присутніх, нагадав про ухвалену Національну програму створення Всеукраїнського інформаційного простору, де основною ланкою є бібліотека. Доступ до інформації сприяє прогресу суспільства.

– Приємно, що адміністрація ТДМУ великі кошти вкладає в університетську бібліотеку. Тут багато нового й сучасного обладнання. Крім наукової, освітньої, організаційної, книгозбірня виконує ще й просвітницьку роботу, і це теж важлива суспільна функція.

Ігор Романович подарував бібліотеці книжку «Історія української ікони» та дві виноградні лози різних сортів. Виноград, як відомо, символ плодучості.

– Якщо ці лози посадити та гарно доглядати – вони дадуть плоди. Створення належних

умов читачам бібліотеки теж сприятимуть здобуткам у культурному, науковому житті не лише Тернополя, а й України.

Дві лози винограду – фіолетового й світлого – буде посаджено на подвір'ї бібліотеки. Троянди там уже є, тепер ростиме й виноград.

З нагоди професійного свята колектив книгозбірні привітала директор ННІ медсестринства, доцент Світлана Ястремська, зазначивши, що умови для читачів створені дуже гарні. Популярності бібліотеки сприяють і цікаві заходи, які тут відбуваються. Тож студентів приходиться дедалі більше.

– Після добудови другого по-

верху й ремонту бібліотека оновилася. З розповідей студентів знаю, що їм тут дуже подобається. Позитивно відгукуються вони і про культурно-мистецькі заходи, які зорганізують працівники книгозбірні, – зазначила керівник центру виховної роботи та культурного розвитку, доцент Ольга Яремчук.

Зі святом колектив книгозбірні привітав також голова профкому університету, доцент Петро Лихацький. Групи бібліотекарів були вручні почесні грамоти.

З вдячністю згадували присутніх тих, хто нині перебує на заслуженому відпочинку, але для кого бібліотечна справа стала справою всього життя. Зокрема, у вересні відсвяткувала 90-річний ювілей Марія Петрівна Гурьба, колишня працівниця нашої бібліотеки. Голова профкому П. Г. Лихацький зачитав привітання Марії Петрівни від ректорату та профкому університету.

Від імені ветеранів з вітальним та напутнім словом виступила Олександра Колесникова. Олександра Михайлівна розповіла, що починала свій трудовий шлях 30 років тому.

– Книгозбірня тоді містилася в морфологічному корпусі, в підвалі, але я завжди йшла на роботу мов на свято, бо любила своїх читачів. Щаслива бачити, якою стала університетська бібліотека нині. Ніякого порівняння з умовами, в яких ми працювали.

Ветеранам дарували квіти, зичили їм міцного здоров'я та невичерпної енергії.

Директор книгозбірні Олена Проців у своєму виступі щиро подякувала ректору ТДМУ, професору М.М. Корді за уважне ставлення та підтримку ініціатив, спрямованих на розвиток бібліотеки – одного з важливих підрозділів університету. Подякувала ректорату, деканам факультетів за допомогу й сприяння в організації культурно-мистецьких заходів. Привітавши своїх

колег з професійним святом, Олена Ярославівна побажала всім щастя, здоров'я, добробуту та натхнення в роботі.

На завершення відбувся невеликий концерт з участю студентів Тернопільського обласного державного музичного училища імені Соломії Крушельницької, лауреатів Всеукраїнських конкурсів. Святовим подарунком для всіх стали виступи Богдана Ковалю (баян), Віталія Гормусяка (бандура), Володимира Парация (гітара), Степана Буринач (акордеон). Співала та грала на бандурі Марія Корчак. Ведучою концерту була Аліна Чорній.

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ДРУКОВАНИХ ВИДАНЬ

Декаду відкритих дверей бібліотеці ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського розпочали з репрезентації друківаних видань. Такий масштабний захід у книгозбірні організували вперше. В його програмі: зустрічі читачів з письменниками – крайнами, літературно-музичні імпрези, літературні читання... Першого дня, 20 вересня, працівники інформаційно-бібліографічного відділу запросили усіх бажаючих на репрезентацію друківаних видань бібліотеки – серію бібліографічних покажчиків: «Наукові праці вчених Тернопільського державного медичного університету імені І.Я.

Горбачевського та «Вчені Тернопільського державного медичного університету».

Про довідкові видання із серії «Наукові праці вчених Тернопільського державного медичного універ-

ситету» розповіла завідувач інформаційно-бібліографічного відділу Наталія Водюк. Бібліограф I категорії Надія Криськів представила видання із серії «Вчені ТДМУ імені І. Я. Горбачевського»: «Леонід Якимович Ковальчук. Бібліографічний покажчик».

До цієї ж серії належить і бібліографічний покажчик «Анатолій Іванович Локай – видатний вчений-токсиколог і педагог» (друге видання), яке репрезентувала бібліограф I категорії Любов Луцинська.

У заході взяли участь працівники обласної універсальної наукової

бібліотеки, обласної бібліотеки для молоді, обласної бібліотеки для дітей, обласної медичної бібліотеки, наукової бібліотеки Тернопільського національного економічного університету, Тернопільського національного педагогічного університету, Тернопільського національного технічного університету.

Про роботу оновленої бібліотеки ТДМУ розповіла її директор Олена Проців. Виступили й гості: директор обласної наукової бібліотеки Василь Вітенко, директор обласної бібліотеки для дітей Надія Новицька, директор наукової бібліотеки ТНЕУ Казимир Возьний, які тепло привітали колектив книгозбірні та подякували за цікавий захід. Казимир Возьний подарував бібліотеці тритомне видання «Фінансова думка України».

ДЕНЬ ІНФОРМАЦІЇ

У рамках декади відкритих дверей, приуроченої Всеукраїнському дню бібліотек, у читальній залі бібліотеки Тернопільського державного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського відбувся День інформації, який організували працівники інформаційно-бібліографічного відділу. Користувачам представили нові періодичні видання, що надійшли до фонду бібліотеки. Мета заходу – інформувати викладачів, аспірантів та студентів університету про новинки медичної періодики, надати можливість безпосередньо ознайомитися з виданнями.

Працівники бібліотеки підготували для відвідувачів огляд нових надходжень і виставку фахових періодичних видань, де репрезентували понад 50 державних інформаційних журналів, збірників нормативно-директивних документів з питань охорони здоров'я, інформаційні листи про нововведення в системі охорони здоров'я України, методичні рекомендації МОЗ України, інформаційні видання бібліотеки ТДМУ тощо. Після перегляду відвідувачі мали можливість замовити представлені документи для подальшої роботи в читальній залі.

Перелік матеріалів, наданих для ознайомлення та опрацювання під час Дня інформації, можна переглянути на блозі бібліотеки ТДМУ в розділі «Нові надходження». Отримати видання для роботи можна в читальній залі бібліотеки (вул. Сноу-Стрільців, 8).

МОВИЛИ ПРО «ЗВИЧАЙНИК»

У бібліотеці ТДМУ відбулася зустріч з відомою тернопільською письменницею, етнографом і фольклористом, громадським діячем, волонтером Лілією Мусіхіною, яка презентувала свою нову книгу – історичний роман-притчу «Звичайник», розповіла про історію його написання, про інші книги, видані раніше, а також поділилася спогадами про побачене й пережите на Євромайдані та досвідом волонтерської діяльності.

Гостю тепло привітала директор університетської бібліотеки Олена Проців. Модератори творчої зустрічі – бібліотекарі I категорії Ірина Стасишин і Галина Галат – коротко нагадали про творчий

шлях письменниці, авторки книг «Магія українців устами очевидця», «Магія гір. Чарівне в житті гуцулів», «Золотий корінь», «Звірослов. Міфологема тваринного світу» та інших.

Історичний роман-притча «Звичайник» побачив світ 2014 року. Це книжка – про Україну XVIII століття, про забуту історію кобзарської культури, про мандрівку кобзаря Мартина та його поводиря Устимка, про таке собі старцтво, яке «не у вусах і не в бороді». «Старцтво – це правду людям нести, нагадувати, хто вони й звідки. Допомогати, чим зможеш... між старцями сам Бог ходить», – каже автор устами незрячого ге-

Лілія МУСІХІНА

роя. «Звичайник» – подорожній роман ще й тому, що писала я його

переважно в дорозі і це теж надзвичайно цікава історія. До речі, на Всеукраїнському літературному конкурсі «Коронація слова» 2014 року в номінації «романи» «Звичайник» посів 4 місце.

Лілія Мусіхіна розповіла, що надихає її на творчість, поділилася своїми творчими планами.

Учасників зустрічі цікавила також волонтерська діяльність письменниці, яка, як відомо, організувала акції зі збору коштів для наших бійців в зоні проведення АТО, пошиття й доправлення їм теплої одягу, медичних аптечок.

Гостя відповіла на запитання аудиторії. На завершення зустрічі її організатори сердечно подякували Лілії Мусіхіній за цікаве спілкування та побажали авторці нових творчих здобутків.

ПОЕЗІЯ – ЦЕ ЗАВЖДИ НЕПОВТОРНІСТЬ

У затишку читальної зали бібліотеки ТДМУ відбулися поетичні читання «Поетія – це завжди неповторність». На зустріч зі студентами завітали викладачі нашого університету та автори поетичних збірок – доценти Роман Лади́ка, Валерій Ді́дх і кандидат педагогічних наук Ігор Гаври́щак. Про їхній життєвий та творчий шлях розповіли бібліотекарі Світлана Шпунар і Оксана Линда, які зазначили, що в нашому виші з перших років його заснування склалися прекрасні літературно-мистецькі традиції.

– Ще 1958 року під час приїзду в наше місто Павла Тичини в ТДМУ (на той час – інституті), відбувся великий вечір української поезії, на якому разом з членами обласного літературного об'єднання виступив і витязь молодого української поезії Степан Будний. Тут відбувалися та відбуваються вечори, присвячені творчості Тараса Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка, інших корифеїв національної культури. І на фаховій, і на творчій ниві вагомим є ужинок випускників ТДМУ Георгія Петрука-Попика, Ганни Костів-Гуски, Степана Бабія, Ярослава Кременського, Дарії Чубатої, Олексія Волкова, Лесі Романчук... Письменників-науковців, чия доля пов'язана з нашим університетом, можна назвати ще багато. Завдяки їм розвивається не лише науковий, а й культурний потенціал нашого університету. До цієї когорти належать і гості нинішніх поетичних читань в бібліотеці – Роман Лади́ка, Валерій Ді́дх та Ігор Гаври́щак.

(Зліва направо): **Ігор ГАВРИЩАК, Валерій ДІДУХ, Роман ЛАДИКА**

Кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри медичної інформатики та фізики ТДМУ, поет, перекладач, член Національної спілки письменників України Роман Лади́ка є автором поетичних збірок «Ловлю свої надії» та «Тріолети». Як вдається гармонійно поєднувати фізику та лірику? Коли були написані перші вірші? Яка специфіка перекладу поезії і над чим триває робота? Відповідаючи на ці та інші запитання присутніх, Роман Богданович, зокрема, зазначив, що поезію любив завжди, а натхнення творити самому прийшло, коли Україна стала незалежною. Згодом це захоплення переросло в літературну працю. Писав не лише лірику, для удосконалення техніки віршування захопився перекладацтвом. Ще в студентські роки найбільше любив поезію Сергія Єсеніна, чия творчість йому особливо близька. Тож дві збірки віршів Єсеніна, перекладе-

них українською, займають особливе місце в творчому доробку Романа Лади́ки. Також перекладає поезії Пушкіна, Лермонтова, Буніна, Тютчева, класиків польської та словацької літератур. У планах видати нову збірку поетичних шедеврів українською.

Роман Богданович прочитав кілька віршів зі збірок, що вже побачили світ. Аудиторія відповідала оплесками.

Кандидат фізико-математичних наук, доцент Валерій Ді́дх – автор низки краєзнавчих книг і кількох поетичних збірок. Сподвижник точних наук, у літературній творчості він так само скрупульозно точний, навіть педантичний. Як зазначали шанувальники літературного таланту Валерія Дмитровича, його поезії – своєрідні душевні сповіді перед Всесвітом, Часом, Простором і Богом Всевишнім.

Валерій Ді́дх розпочав свій вступ з вірша, присвяченого кни-

гозбірні ТДМУ та її працівникам. Він так і називався – «Бібліотека ТДМУ».

*«Вона плодоносить
і мудрість, й знання,
Тож у світах знайшла
визнання.*

*Витає в ній Дух і любові,
й надії,*

*її не минають святкові події.
Потік читачів до неї тече,
Підставляє від роду наукам
плече.*

*Вклоняється в ній сотням тисяч
книжок,*

*Неначе іконам, кожна
з жінок,*

Викладач кафедри української мови Ігор Гаври́щак є автором двох поетичних збірок «Solacium» та «Рефлексії», а також низки публікацій з історії педагогіки, теорії та історії світової літератури.

– На літературну творчість мене благословив наш видатний земляк і чудовий поет Борис Демків. За його підтримки побачив світ мій перший вірш, надрукований в журналі «Тернопіль», – поділився спогадами Ігор Іванович.

Назву його першої збірки «Solacium», що означає «втіха», «розрада», підказали друзі. Друга, «Рефлексії», за словами автора, народжувалася довго й видана теж завдяки друзям. На прохання присутніх Ігор Гаври́щак прочитав кілька своїх віршів, що

*Які знаннями не поступають
Афіні,*

*Тож їм до землі поклоняємся
нині.*

*Вона володіє духовним мечем,
Щасливий, що я є її
читачем».*

На прохання присутніх Валерій Ді́дх прочитав й інші свої ліричні вірші. А на запитання про творчі плани відповів, що підготував до друку книжку «Медична фізика. Становлення і розвиток». І нову збірку поезій.

вже побачили світ, а також нові. На запитання про третю збірку відповів жартома: «Це питання філософське...»

Приємним сюрпризом для учасників зустрічі стала можливість отримати книжку «Рефлексії» з автографом автора.

Директор бібліотеки Олена Проців тепло подякувала авторам за чудові хвилини поезії, які вони подарували присутнім, і висловила надію на нові творчі зустрічі.

ЛАЙМ-БОРЕЛІОЗ – АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА СЬОГОДЕННЯ

– Маріє Іванівно, «статистика» бореліозу зростає у географічній прогресії – з двох випадків 2001 року до 115 випадків – торік. Чому склалася така ситуація у нашому краї і чим цій напасти зарадити?

– Хочу зауважити, що географічне розміщення Тернопільської області в зоні з родючими ґрунтами, помірним континентальним кліматом, лісними ландшафтами сприяє масовому поширенню кліщів. Такі обмежені території для іксодових кліщових бореліозів виявлено в 57 населених пунктах 14 районів нашої області та Тернополі. До професійних груп з високим ризиком зараження хворобою Лайма належать працівники лісництва, фермерських господарств, мисливці та й взагалі мешканці нашого краю. Отож вважаю, дуже часною та надзвичайно актуальною є розпочата торік у нашому ВНЗ робота над спільним українсько-польським проектом «Дослідження епідеміології, патогенезу, клініки та профілактики бореліозу». Одним з основних напрямків співробітництва в рамках цього проекту є проведення клінічних та лабораторних досліджень на наявність збудника хвороби Лайма у лісників і мисливців Тернопільської області та Люблінського воєводства Польщі. Це обстеження проводять фахівці кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними та венеричними хворобами ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського в тандемі з польськими колегами (Державна вища школа ім. Папи Іоанна Павла II, м. Біла Підляска).

Провели анкетування 339 лісників Бережанського лісомисливського господарства, Буцацького, Кременецького, Тернопільського та Чортківського лісових господарств і водночас забір крові для лабораторних досліджень на наявність збудника бореліозу.

– Чим викликана ця інфекція? Як відбувається інфікування та чому люди іноді не відчують, що на тілі поселився кліщ?

– Збудником хвороби Лайма є бактерійна інфекція, яку спричиняють спірохети виду *Borrelia burgdorferi*, яку передають кліщі роду *Ixodes*. *Borrelia burgdorferi* вперше ідентифікував 1982 року Віллі Бургдорфер, фахівець з кліщових хвороб з Лабораторії скелястих гір у м. Гамільтон (Монтана). За відмінностями в нуклеотидній ДНК визначено 13 генотипів збудника, які належать до комплексу *Borrelia burgdorferi sensu lato*. У західних областях України патогенними для людини є такі види: *Borrelia burgdorferi sensu stricto*, *Borrelia garinii*, *Borrelia afzelii*, а також *Borrelia lusitanae* і *Borrelia valaisiana*. Інфікування іксодових кліщів можливе в різних поєднаннях. У разі інфікування людини одним генотипом патологічний процес проявляється як моноінфекція, а зараження двома або трьома генотипами *Borrelia* спричинює

Однією з найпоширеніших природно-осередкових інфекцій, асоційованих з кліщами, є іксодовий кліщовий бореліоз або як її ще називають хвороба Лайма, Лайм-бореліоз (ЛБ). На Тернопільщині епідемічна ситуація щодо хвороби Лайма несприятлива. Як засвідчують фахівці санепідслужби області, кількість випадків цього захворювання щорічно зростає – лише цього року за первинними терміновими повідомленнями вже зареєстровано 30 інфікованих осіб. Найприкріше у цій ситуації те, що недуга надто загрозлива для здоров'я людей та може призвести до інвалідизації. Втім, окрім фахівців практичної медицини, проблема бореліозу стала предметом вивчення та численних досліджень й для науковців нашого університету. Особливо актуальним і важливим є розпочатий восени 2015 року в ТДМУ спільний українсько-польський проект «Дослідження епідеміології, патогенезу, клініки та профілактики бореліозу». Про концептуальні засади, реалізацію та роль проекту у боротьбі з цією небезпечною недугою – розмова з доцентом кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними та венеричними хворобами ТДМУ Марією ШКІЛЬНОЮ.

змішану інфекцію та має різноманітні клінічні прояви. В іноземних ЗМІ з'являються повідомлення про причетність до захворювання людини *B. miyamotoi*, яку активно діагностують як у кліщів, так і у людей, що мешкають на території деяких країн Європи (Росії, Угорщини, Чехії тощо).

Борелії заселяють епітелій середнього відділу кишківника голодного кліща. Інфікування людини відбувається поступово. Спочатку кліщ передає борелії, які знаходяться в слинних залозах, при укусі. При цьому прикріплення та присмокування кліща до тіла людини у більшості випадків залишаються непоміченими (занурення в тіло людини супроводжується виділенням слини, яка знеболює місце укусу). Ось чому значний відсоток людей не може вказати місце укусу, та й взагалі, що в їхню шкіру проник кліщ. Це підтвердили й результати обстеження працівників лісництва Тернопільської області. Серед 339 обстежених лісників 99 (29 %) з них не пам'ятають, що їх вкусив кліщ, при цьому у 37 (37,4 %) з них знайдено антитіла до борелій. Але цікаво й те, що інфікування можливе також і через потрапляння випорошень кліща на шкіру, коли людина втирає їх під час розчухування.

Загальноприйнято перебіг бореліозної інфекції ділити на стадії локальної інфекції, дисемінації борелій та органних уражень.

У стадії локальної інфекції борелії залишаються на місці вхідних воріт, де розвиваються запально-алергічні зміни шкіри, що клінічно проявляються мігруючою еритемою та регіонарним лімфаденітом. Після penetрації дермального шару шкіри й виходу борелій у судини починається гематогенна дисемінація. Поширення спірохет може відбуватися також лімфогенно й периневрально. При дисемінуванні борелії проникають у макрофаги, ендотеліальні клітини різних органів і систем, що клінічно проявляється розвитком поліорганної патології. Подібно до інших

спірохетозів ЛБ є системним захворюванням. До патологічного процесу залучаються шкіра, нервова система, серце й суглоби.

– Які ж клінічні ознаки захворювання?

– Інкубаційний період триває від 2 до 30 діб, загалом 7-14 діб. Першим клінічним проявом інфекції є локальне шкірне запалення в місці присмокування кліща після інкубаційного періоду, зазвичай через 10 днів. Хворих непокоїть загальна слабкість, помірний головний біль, запаморочення, нудота, порушення сну, дратівливість. Температура тіла підвищується до 37,5-38 °С, зрідка й вище та інколи супроводжується ознобом. У частини хворих спостерігаються осалгії, артралгії й міалгії, катаральні явища, мікрополілімфоаденопатія, вегетативні прояви – гіперемія шкіри обличчя й шиї, гіпергідроз. Період лихоманки триває, як правило, 2-7 днів. Патогномічним симптомом є еритема на місці укусу кліща, що спостерігається в більшості хворих на Лайм-бореліоз. Спочатку на шкірі з'являється невелика пляма, у більшості випадків її поява не супроводжується виникненням свербіжів й печіння, але впродовж кількох днів вона збільшується в розмірах, досягаючи понад 15-20 см у діаметрі, так звана мігруюча еритема. Краї плями стають чіткими, яскравими, трохи піднятими над рівнем здорової шкіри. У частини хворих у центрі плями еритема поступово блідне, перетворюється на кільцеподібну, набуваючи ціанотичного відтінку. Без проведення етіотропного лікування еритема зберігається 2-4 тижні, а згодом можна спостерігати її зворотний розвиток з можливим формуванням на місці еритеми невеликої пігментації, злущування. Але свербіж, поколювання, зниження больової чутливості не минає. Інколи в центрі мігруючої еритеми на місці укусу формуються папули або везикули, що можуть трансформуватися в невеликі виразки, а потім на їх місці виникають рубці – первин-

ний афект. У деяких хворих, вторинні (дочірні) еритеми, з'являються на інших ділянках унаслідок поширення борелій з первинного вогнища лімфогенним або гематогенним шляхом. Ці еритеми відрізняються від основної відсутністю первинного афекту, вони, як правило, менших розмірів.

Дисемінована стадія пов'язана з поширенням борелій з пер-

Марія ШКІЛЬНА, доцент ТДМУ

винного вогнища (шкіри) у різні органи з переважним ураженням нервової системи, суглобів, серця. Встановлено такий розподіл клінічних форм ЛБ: ураження нервової системи – 16-47%, опорно-рухового апарату – 1-57%, серцево-судинної системи – від 0,3-4% в Європі до 8-15,3% – у США. Найчастіше ураження опорно-рухового апарату спостерігаються в Україні та США, майже 60 відсотків.

Клінічні ознаки цього періоду зазвичай розвиваються на 4-6-му тижні хвороби. У перші тижні захворювання можуть виникати міалгії, тендовагініти, бурсити, артралгії. До особливостей суглобового синдрому при бореліозі зараховують моноолігоартрикулярний характер ураження, переважне залучення крупних суглобів, помірну або слабку клінічну вираженість синовіту. Ураження суглобів характеризується мігруючим перебігом і схильністю до рецидивів, що спостерігають за відсутності лікування не менше, ніж один раз на три місяці.

Ураження периферичної нервової системи проявляються парестезіями, зниженням м'язової сили та шкірної чутливості, відчуттям оніміння тощо. Можливі ураження черепно-мозкових нервів, серед яких найчастіше реєструється неврит лицьового нерва. Ураження периферичних нервів спостерігається в третини хворих. Виникають корінцеві розлади чутливості в шийному, грудному, поперековому відділах хребта, радикулоневрити кінцівок у поєднанні з порушенням чутливості, полі- і мононеврити, плевочні плексити тощо. У зоні розладів з'являється сильний біль, оніміння, неприємні відчуття. Виявляється слабкість певних груп

м'язів, відзначається зниження рефлексів.

До прикметних шкірних проявів періоду дисемінації зараховують поодинокі лімфоцитому. Доброякісна лімфоцитому, або лімфаденоз шкіри – це пухлиноподібне ущільнення, що локалізується на мочці вуха або в ділянці соска молочної залози, хоча може з'являтися й на інших ділянках шкіри. Можуть формуватися обмежені вогнищеві атрофічні зміни шкіри у вигляді бляшок або плям розміром 1-5 см, округлої форми, від білого чи рожевого, до коричневого кольору. В центрі бляшки наявне ущільнення шкіри, восковидно-сіруватого забарвлення або кольору слонов'ячої кістки з гладкою блискучою поверхнею.

До слова, в рамках українсько-польського проекту фахівці кафедри розпочали обстеження хворих з обмеженою склеродермією на наявність бореліозу. Перші результати обстеження 36 хворих, які перебували на лікуванні в Тернопільському обласному клінічному шкірно-венерологічному диспансері з цією патологією, показали, що у 16 (44,4 %) з них знайдено антитіла до борелій. Слід зазначити, що лише п'ять з перерахованих вище, вказують на укуси кліща в минулому.

Резидуальна стадія Лайм-бореліозу – постлаймський синдром. Персистенція борелій в організмі людини понад 10 років після інфікування обумовлена їх здатністю до перебудови антигенної структури поверхневих білків у процесі репродукції в організмі людини, а також інкапсуляцією, з подальшою можливістю перетворення у вегетативні форми.

Приблизно половина пацієнтів у цій стадії хвороби скаржаться на головний біль, зниження пам'яті, порушення концентрації уваги, різноманітні м'язово-скелетні болі, хронічну втому, ознаки вегетативної дисфункції тощо. Ці симптоми зберігаються тривалий час і значно знижують якість життя пацієнтів, у яких раніше діагностували Лайм-бореліоз.

– Як проводять лабораторну діагностику Лайм-бореліозу?

– Лабораторні методики дослідження, зокрема бактеріоскопічний та бактеріологічний методи, ґрунтуються як на виявленні самого збудника чи його ДНК, так і антитіл до нього. Позаяк концентрація борелій у тканинах дуже низька, прямі мікроскопічні методи часто не дають змоги виявити їх у досліджуваному матеріалі навіть після центрифугування. Тому негативні результати мікроскопічного дослідження не виключають присутність збудника в організмі людини. Щодо бактеріологічного методу діагностики, то борелії дуже вимогливі до умов культивування, а для виділення та їх ідентифікації необхідно не менше трьох тижнів. Найперспективнішим методом діагностики є полімеразна ланцюгова реакція, яка дозволяє ідентифікувати збудника на 7-14 день від початку захворювання, у такий спосіб реалізується можливість раннього підтвердження діагнозу.

(Продовження на стор. 9)

ЛАЙМ-БОРЕЛІОЗ – АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА СЬОГОДЕННЯ

(Закінчення. Поч. на стор. 8)

До найбільш поширених методів належать імуноферментний метод, реакція непрямой імунофлуоресценції, а також імуноблотинг, спрямовані на визначення антитіл до збудника.

Антитіла класу IgM до *Borrelia burgdorferi* зазвичай з'являються в крові хворого через 2-4 тижні після виникнення мігруючої еритеми, пік припадає на 6-8 тижнів захворювання. Їх виявлення свідчить про гострий період ЛБ. Необхідно пам'ятати про можливість хибнопозитивних результатів серологічних досліджень через спільні антигени із збудниками інших бореліозів, лептоспірозу, сифілісу, туберкульозу, вірусних інфекцій, викликаних цитомегаловірусом, вірусом Епштейна-Барр. Крім того, хибнопозитивні результати можуть виявлятися в осіб з аутоімунними захворюваннями, розсіяним склерозом, неопластичними процесами.

Антитіла класу IgG до *Borrelia burgdorferi* зазвичай з'являються в крові пацієнта через 4-6 тижнів після виникнення мігруючої еритеми, коли пік припадає на 4-6 місяць захворювання, і можуть залишатися на високому рівні навіть на тлі успішного лікування. Одноразове визначення антитіл IgG діагностичного значення не має, адже може свідчити про раніше перенесену інфекцію. Дослідження парних сироваток у гострій фазі та одужання, взятих з інтервалом 4-6 тижнів, дозволяють діагностувати інфекцію. Коли ми обстежували лісників Тернопільщини, то із 339 осіб у 146 (43%) знайдено позитивні або проміжні результати хоча б одного класу антитіл, з них IgM – у 10,1 %, IgG – у 31,3 %, обох одночасно – у 7,1 %. Але, зауважу, що всі обстежені вважали себе цілковито здоровими!

Останнім часом удосконалення серологічного методу для діагностики Лайм-бореліозу дало змогу в більшості країн світу перейти до принципу двохетапного (ІФА (НРІФ) + імуноблотинг) лабораторного підтвердження діагнозу. На першому етапі використовують НРІФ або ІФА, потім позитивні або граничні результати тестування перевіряють методом імуноблотингу. Згідно з рекомендаціями Американського центру контролю захворювань серологічне тестування на Лайм-бореліоз вважають позитивним, якщо в одній сироватці як скринінговий метод, так і імуноблотинг продемонстрували позитивні результати. Особливе значення під час проведення серологічного дослідження має оцінка результатів або критеріїв серопозитивності.

– Особливо важливе у цьому контексті питання лікування недужих на хворобу Лайма. Які схеми зарекомендували себе найефективніше?

– Лікування таких пацієнтів передбачає проведення комплексної терапії з обов'язковим

призначенням етіотропних і патогенетичних засобів. Етіотропна терапія хворих на хворобу Лайма показана незалежно від стадії, варіанту та тяжкості перебігу захворювання. Основні принципи антибактерійної терапії недуги на сучасному етапі такі: обов'язкове лікування антибіотиками в усіх випадках вперше встановленого діагнозу ЛБ незалежно від давності захворювання та його стадії, своєчасна, якомога рання терапія; залежність схеми антибактеріальної терапії від стадії та варіанту захворювання; адекватна терапія на ранній стадії – лікування до повного усунення симптомів з використанням рекомендованих доз препарату, способу його введення та дотриманням вимог щодо тривалості курсу.

На превеликий жаль, єдиного погляду на вибір конкретного антибіотика, способу його введення та тривалості курсу лікування як у науковців Європи, так і у вчених всього світу немає. Тому великі сподівання покладаємо на науково-дослідну роботу «Вивчення епідеміології, патогенезу, клініки та вдоскона-

тварин. Проте серед 339 працівників лісових господарств Тернопільської області, яких ми обстежили, лише 120 (35,4 %) осіб часто оглядають себе після повернення з лісу, 160 (47,2 %) – зрідка, а решта – 59 лісників (17,4 %) – не оглядають себе взагалі. Багато людей хибно вважають, що для огляду шкірних покривів після повернення з відкритої природи необхідно отримати певний сигнал, приміром, свербіж. Опитування працівників лісу нашого краю виявило, що 50 із 339 (14,7 %) видали кліща лише після появи свербіжу. Варто зазначити, це відчуття виникає на місці присмоктування кліща лише через 6-12 годин і пізніше. І цілком зрозуміло, що впродовж цього часу в кров людини надходить значна кількість борелій, що в майбутньому може призвести до несприятливих наслідків хвороби та її переходу в хронічну форму. Не застосовують репеленти при виході в лісову зону 87,6 % працівників лісових господарств Тернопільщини.

Питання превентивного лікування антибіотиками, як і лікування цієї хвороби, загалом залишається дискусійним серед вчених. Так, донедавна в Україні превентивну антибіотикотерапію рекомендували проводити за паразитолого-мікробіологічними показниками, тобто за умови виявлення борелій у переноснику за допомогою дослідження методом ПЛР або темнопольної мікроскопії, та розпочинати не пізніше п'ятиденного терміну після присмоктування. Йдеться про застосування антибіотиків різних груп – доксицикліну, біциліну-3, амоксициліну, амоксициліну/клавуланату.

Проте згідно із засадами лікування хвороби Лайма [Camerop D. J., 2014.], які затвердила міжнародна організація з хвороби Лайма та інших асоційованих хвороб (ILADS), превентивне лікування необхідно починати одразу після укуса кліща, незалежно від виявлення в них борелій. Препаратом вибору є доксициклін в дозі 0,1 г двічі на добу протягом 20 днів з часу укусу кліща.

Після перенесеного Лайм-бореліозу хворі підлягають диспансерному спостереженню впродовж двох років, при цьому контрольні лікарські огляди й серологічні обстеження проводять через 3-6-12 місяців і через два роки. Реконвалесценти із залишковими явищами перебувають під спостереженням фахівців залежно від ураження тієї чи іншої системи (невропатолог, кардіолог, ревматолог, дерматолог).

P.S. Про результати роботи у рамках спільного українсько-польського проекту «Дослідження епідеміології, патогенезу, клініки та профілактики бореліозу» повідомлятимемо у наступних номерах газети.

**Розмову вела
Лариса ЛУКАЩУК**

ДОБРОЧИННІСТЬ

ІСПИТ З МИЛОСЕРДЯ

Незабаром благодійному проекту «Повернемо щасливе дитинство онкохворим дітям», який засновано в стінах ТДМУ, виповниться один рік. За цей час провели чималу роботу. Насамперед – згуртована команда одностудентів з лав українських та іноземних студентів, яка впевнено працює на позитивний результат. Найпершою акцією, що згуртувала викладачів, українських та іноземних студентів, стала «Скринька хоробрості». Ко-

помагали на кожному етапі в подоланні недуги, Андрійко нині своїм прикладом віри у перемогу надихає кожного. У червні цього року наш Андрійко брав участь у «Міжнародних іграх переможців», який відбувався в Москві. Серед учасників було 500 діток, які поборолі рак. Наш переможець, попри погане самопочуття, відбив два небезпечних удари, тим самим врятував усю команду та приніс срібну медаль з футболу.

жен намагався подарувати оригінальний подарунок, щоб малечка після виснажливих хіміопродур хоча б на мить забула про недугу...

Працює «Живий банк крові», де студенти-волонтери неодноразово приходили на клич про допомогу. Адже маленькі пацієнти гематологічного відділення потребують переливання крові, тому донорська кров рятує життя дітям...

Волонтери добродійного проекту пройшли вишкіл на кафедрі неврології, психіатрії, наркології та медичної психології. Знання, які отримали від професіоналів у роботі з онкохворими дітками, волонтери вміло застосовують під час візитів у гематологічне відділення Тернопільської міської дитячої лікарні.

Зорганізували благодійну акцію до Великодніх свят, де волонтери випікали смаколики, прикрашали їх та дарували у стінах ТДМУ, збираючи добродійні внески для закупівлі медикаментів і виробів медичного призначення.

Серед діток-волонтерів невтомно трудився дивовижний хлопчик Андрійко. Серпень 2012 року щаслива сім'я Столяр воліє не згадувати. Адже щойно повернувшись з відпустки, почули діагноз у сина: гострий лімфобластний лейкоз. Біль, розпач, сльози, терміновий збір коштів на лікування. Після проходження лікування у дитячих лікарнях Тернополя, Києва, дитя прихистили чудові фахівці клініки в Італії. Завдяки невтомній боротьбі батьків, лікарів, усіх небайдужих, які до-

26 червня студенти-волонтери ТДМУ за підтримки Тернопільської міської ради провели благодійно-спортивний фестиваль «Повернемо щасливе дитинство онкохворим дітям». Метою якого стало донести інформацію про те, що онкологія – це не вирок. Хвороба є викликом для боротьби. Це виклик батькам, які борються за здоров'я своїх дітей; лікарям, які, попри всілякі складнощі, працюють на кінцевий позитивний результат; а також усім небайдужим, які допомагають діткам на кожному етапі подолання недуги. Лише об'єднавши зусилля можемо перемогти важку хворобу, творити позитивні зміни та повернути щасливе дитинство тим, які нестримно борються за життя...

За благодійні внески, а саме 13815,9 грн. придбано такі необхідні медикаменти для малечі.

За час невтомної праці над проектом кожен волонтер неабияк хвилювався, коли бачили сльози, відчай та дуже раділи, коли з'являлися щирі дитячі посмішки на обличчі у малечі. Саме волонтерам вдавалося щось неймовірне. Наших студентів-волонтерів батьки і діти чекали у відділенні з нетерпінням. Справжньою зцілюючою дружбаю називаємо безкорисливу допомогу студента-волонтера Ясіра Альджумалі малесенькому Владіку. Після трьох блоків хімотерапій Владик тепер радіє пташці, теплим обіймам мами, грі у футбол, риболовлі та спілкуванням з Ясіром по «Скайпу».

(Продовження на стор. 12)

ПРОФЕСОР ІВАН ЧЕКМАН: «ВДЯЧНИЙ АЛЬМА-МАТЕР, ЯКА ДАЛА МЕНІ ПУТІВКУ В МЕДИЦИНУ, В МЕДИЧНУ НАУКУ»

4 жовтня виповнилося 80 років почесному професору ТДМУ імені І.Я.Горбачевського, багаторічному завідувачу кафедри фармакології та клінічної фармакології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, члену-кореспонденту НАН і НАМН України, заслуженому діячу науки і техніки, лауреату Державної премії України в галузі науки і техніки, професорові Іванові Сергійовичу ЧЕКМАНУ.

Вельмишановний Іване Сергійовичу!

Сердечно вітаємо Вас з 80-літтям!

Колектив університету щиро шанує Вас як одного з найталановитіших перших випускників, почесного професора нашого університету, видатного вченого - фармаколога, відомого в Україні та за її межами.

Ваша наукова, педагогічна й виховна діяльність, 53-літній трудовий шлях від аспіранта до професора, члена-кореспондента НАН і НАМН України, заслуженого діяча науки і техніки, лауреата Державної премії України пройшли у Національному медичному

університеті імені О.О.Богомольця на кафедрі фармакології, яку Ви очолювали впродовж 44 років. Ви і нині реалізовуєте свій великий досвід і творчий потенціал як професор кафедри фармакології та клінічної фармакології Київського медичного університету Української асоціації народної медицини.

Активною є Ваша громадська діяльність як члена президії Асоціації фармакологів та кардіологів України, Державного фармакологічного центру МОЗ України, академіка трьох громадських академій наук і Нью-Йоркської академії наук, члена Міжнародного

союзу фундаментальної і клінічної фармакології, наукової ради з теоретичної та профілактичної медицини НАМН України, редколегій 7 наукових журналів і трьох медичних газет, двох спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій, Державного експертного центру МОЗ України.

Ваша професійна та громадська діяльність відзначені орденом «Знак Пошани», медалями Ярослава Мудрого і академіка М.П. Кравкова, почесною грамотою Кабінету Міністрів України, почесною грамотою Київського міського голови.

Ваші досягнення в науці, педагогічній та громадській діяльності, працелюбність, порядність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів і науковців.

Бажаємо Вам, вельмишановний Іване Сергійовичу, доброго здоров'я, творчого натхнення, нових здобутків у Вашій благородній діяльності, добробуту, душевного спокою, людського тепла, родинного благополуччя та затишку, активного й щасливого довголіття.

Нехай добром наповнюється хата,

Достатком, щирістю

і сонячним теплом,

Хай буде вірних друзів

в ній багато,

Прихильна доля огорта крилом!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я.Горбачевського

ЗІ СПОГАДІВ ІВАНА ЧЕКМАНА

Навесні 1957 року нас, двадцятьох студентів Вінницького державного медичного інституту імені М.І. Пирогова, викликають до ректора. Ми здивовані, адже спілкуватися з ректором для друкурників було не досяжним. У кабінеті ректора проректор з навчальної роботи, професор Микола Карлович Вітте звертається до нас: «Комуністична партія та Радянський уряд турбуються про здоров'я людей і відкривають у Тернополі новий медичний інститут. Ви – родом з Хмельницької та Житомирської областей, тому маєте написати заяву, що бажаєте перевестися на навчання в цей інститут». У ті часи, звісно, ніхто не заперечував, усі написали заяви. Пізніше, вже в Києві, мав нагоду слухати наукові доповіді професора М.К. Вітте, який працював в Інституті геронтології.

Почався новий етап студентського життя – навчання в Тернопільському державному медичному інституті. Приїхав до інституту 30 серпня 1957 року. Поселили нас у гуртожиток. Декан факультету доцент А.А. Верисоцький запропонував мені бути старостою курсу. 31 серпня всіх студентів запросили на прибирання нового корпусу: ми перенесли столи, розклали обладнання, готували навчальні кімнати до нового семестру.

... Перше вересня 1957 року. Урочистості з нагоди відкриття нового інституту. Лекцію із загальної хірургії читає завідувач кафедри хірургії доцент *Юрій Теофілович Коморовський* (5.01.1920 – 1.05.2006), який приїхав з Львівського медичного інституту. На лекції присутні всі керівники Тернопільської області та м. Тернополя, зокрема, перший секретар обкому партії Григорій Іванович Шевчук, який привітав нас, студентів третього курсу. Пам'ятаю, що говорив Г.І. Шевчук без папірця, просто й переконливо виводив необхідність для області вищого медичного навчального закладу. Промова його студентам сподобалася, й ми йому щиро аплодували. Згодом Г.І. Шевчук працював заступником голови

Ради Міністрів УРСР. У ті часи я вже очолював кафедру фармакології Київського медичного інституту і мав можливість інколи зустрічатися з Григорієм Івановичем у Першотравневому парку м. Києва (наші родини мешкали неподалік). Це був керівник високого рангу, який глибоко усвідомлював потреби селян, містян, допомагав людям, багато доброго зробив для Тернополя та Тернопільщини. За його ініціативи в м. Тернополі розширили та поглибили течію річки Серет, створили чудове озеро з мальовничим парком, спорудили драматичний театр, універмаг, корпуси обласної лікарні та багато іншого.

Але повернімося у вересень 1957 року... Доцент Ю.Т. Коморовський добре прочитав вступну лекцію з хірургії. Студент Олексій Бориско наважився задати запитання на цій першій лекції, дарма що було чимало керівників області й міста.

На нашому курсі навчалися студенти з Київського, Львівського, Одеського, Івано-Франківського, Чернівецького та Вінницького медичних інститутів. Спочатку спостерігалось деяке групування «земляцтва» цих вишів, але невдовзі сформувалася дружна студентська родина. Парторгом курсу обрали Анатолія Тустанівського з Чернівецького, комсоргом – Анатолія Чумака з Київського, профоргом – Олексія Бориска з Івано-Франківського медінститутів, а старостою – мене.

Викладачі – молоді, їх перевели з інших інститутів. Слід зазначити, що вони добре ставилися до студентів. Серед викладачів був тоді лише один доктор медичних наук, професор – Арсен Григорович Мартинюк, який завідував кафедрою хірургії та виконував обов'язки проректора з навчальної та наукової роботи. Вирізнялися ще декілька особистостей.

Бергер Еммануїл Наумович

(15.01.1910–7.11.1999). У ті часи доцент, згодом – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри патологічної фізіології Тернопільського медичного інституту.

Його насичені лекції вирізнялися переконливою аргументацією викладеного матеріалу, чіткістю і дохідливістю, вмінням зацікавити студентів, які любили і шанували

Еммануїла Наумовича. В мене якось виникла ідея вивчити вплив бджолоїної отрути на організм тварин. З літератури я дізнався, що бджоларі не хворіють на ревматизм, артрити, різні алергії. Якщо ж захворіють на ці недуги, то після того, як почали займатися бджоларством, вони у них зникають. Гадав, до кого ж звернутися, щоб експериментальними дослідженнями підтвердити цей цікавий факт з народної медицини. Вирішив звернутися до Еммануїла Наумовича, адже тоді, наївний, вважав, що на кафедрі фармакології можуть працювати лише провізори. На моє прохання Е.Н. Бергер відгукнувся схвально й сказав, що в Харківському медичному інституті, де він колись працював, досліджували механізм дії бджолоїної отрути. За якийсь час з Харкова він отримав препарат бджолоїної отрути та розпочалися мої дослідження. У першій групі кролів моделювали алергійний артрит Артюра-Сахарова шляхом

імунізації тварин, а в другій групі – спричинювали артрит введенням скипидару в колінний суглоб. Усім кролям вводили препарат бджолоїної отрути. Отримані результати засвідчили, що в першій групі тварин артрит був значно менш виражений, ніж у контрольних кролів, яким вводили скипидар. Досліди на кролях проводили зі студентами Євгеном Нечаєм і Володимиром Кривохятком. За цю першу наукову роботу ми отримали грамоту міністра освіти України. І нині з вдячністю згадували, як редагував нашу першу фахову публікацію для наукової студентської конференції Еммануїл Наумович.

Заняття в студентському науковому гуртку кафедри патологічної фізіології, велика увага до цієї роботи асистента кафедри, кандидата медичних наук Олени Олексіївни Маркової зміцнили в мене впевненість у необхідності вести науковий пошук, експериментувати. Як мудро зазначав французький мислитель, письменник і педагог Ж.Ж. Руссо (1712–1778), «майже в усіх справах найважче – початок, а успішний початок – половина справи».

Завдяки реалізації ідеї щодо протиалергічної дії бджолоїної отрути в мене виникло бажання продовжувати наукові дослідження. Результати цієї роботи доповідав 1958 року на першій науковій студентській конференції Тернопільського державного медичного інституту й посів тоді призове місце.

Коли після закінчення медінституту відвідував теоретичний корпус, то завжди заходив на кафедру патологічної фізіології до Еммануїла Наумовича, приємно було обговорити різні проблеми з цією мудрою й порядною людиною.

Пізніше підтримував ділові та дружні взаємини з професором Е.Н. Бергером, зустрічався з ним на конференціях, часто згадували перші роки мого навчання, а його – завідування кафедрою.

Скакун Микола Петрович (31.01.1924–29.01.2006). Заслужений працівник вищої школи, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри фарма-

кології Тернопільського медичного інституту (в часи мого студентства – доцент).

... Складаю екзамен з фармакології 1958 року. Приймають іспит завідувач кафедри доцент Микола Петрович Скакун і доцент кафедри Іван Харитонович Пасічник. Студенти з'ясували, що краще відповідати завідувачеві кафедри. Фармакологію я знав добре, часто перед заняттями пояснював своїм товаришам матеріал з цієї цікавої дисципліни. Тому, витягнувши білет, швидко підготувався та пішов складати іспит. Вечерав усї питання, дивлюсь, а мої однокласники не йдуть відповідати доцентіві. Микола Петрович тоді й каже: «Раз не йдуть відповідати доценту, питатиму Вас з усього матеріалу». На всі його запитання, на щастя, відповів. Тоді Микола Петрович поцікавився: «Чому не працюєте в науковому студентському гуртку кафедри фармакології?». «На кафедрі ж працюють лише провізори, а не лікарі», – бовкнув я. Доцент М.П. Скакун пояснив, що всі викладачі кафедри – лікарі, запросив мене до студентського гуртка. Після екзаменаційної сесії сказав завідувачеві кафедри патологічної фізіології доцентіві Е.Н. Бергеру, що мені більше подобається фармакологія, ніж патологічна фізіологія, тому працюватиму в гуртку на кафедрі фармакології. Мудрий Еммануїл Наумович не заперечував.

На кафедрі фармакології М.П. Скакун запропонував мені дослідницьку роботу – «Фармакологія комбінованого барбамілового наркозу». За неї отримав грамоту Міністерства освіти України. Щиро вдячний за допомогу у виконанні та написанні студентської наукової роботи Миколі Петровичу. Заняття в науковому студентському гуртку кафедри фармакології Тернопільського медичного інституту утворили мене в бажанні продовжити дослідження з цієї дисципліни. Коли відвідував кафедру фармакології Тернопільського медичного університету імені І.Я. Горбачевського, то з приємністю згадував студентський науковий гурток і навчання в alma mater.

ДАЛІ БУДЕ

4 жовтня відзначила ювілейний день народження доцент кафедри мікробіології, вірусології та імунології, заступник декана факультету іноземних студентів, заступник голови профкому ТДМУ Олена Володимирівна ПОКРИШКО.

Вельмишановна Олено Володимирівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а згодом, після 11 років практичної лікарської роботи, успішно пройшли понад 14-літній трудовий шлях спочатку асистента, а останні 8 років доцента кафедри мікробіології, вірусології та імунології.

Особливо цінуємо Вашу роботу на чолі мікробіологічної університетської лабораторії, а також в деканаті факультету іноземних студентів.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як відомого науковця, висококваліфікованого мікробіолога, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Активною є Ваша громадська діяльність, зокрема, як куратора студентських груп, заступника голови профкому університету.

Ваші порядність, працелюбність, жіночність, інтелігентність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановна Олено Володимирівно, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, доброти, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя і затишку, довгих років радісного, щасливого життя.

Здоров'я й щастя зичим не на рік –

На все життя бажаєм щиро.
Щоб більше радість траплялося земних,
Щоб серце Ваше не боліло.
Щоб радісним і довгим був ваш вік

З добром, любов'ю, спокоєм і миром!
Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

9 жовтня відзначатиме ювілейний день народження ветеран ТДМУ доктор медичних наук Сюзанна Антонівна КУЗЬМЕНКО.

Вельмишановна Сюзанно Антонівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а згодом, після 14 років практичної лікарської роботи, захисту кандидатської дисертації, успішно пройшли майже 20-літній трудовий шлях асистента, доцента кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, захистили докторську дисертацію, в останні роки трудової діяльності очолювали кафедру сестринської справи.

Глибоко шануємо Вас як відомого науковця, висококваліфікованого клініциста-терапевта, досвідченого педагога і вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Активною була Ваша громадська діяльність, зокрема, як кура-

тора студентських груп, лектора товариства «Знання», учасника медико-просвітницьких бригад викладачів.

Ваша професійна та громадська діяльність неодноразово відзначені грамотами та подяками адміністрації університету.

Ваші порядність, працелюбність, жіночність, інтелігентність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, викладачів і науковців.

Бажаємо Вам, вельмишановна Сюзанно Антонівно, доброго здоров'я, людського тепла, душевного спокою, доброти, благополуччя, затишку, щасливого довголіття.

Хай на життєвій Вашій довгій ниві
Росте зерно достатку і добра,
Щоб Ви були здорові і щасливі,
Щоб доля тільки світлою була!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

8 жовтня відзначає ювілейний день народження старший лаборант кафедри клінічної фармації ТДМУ Любов Романівна ФАЛЕНДИШ.

Вельмишановна Любове Романівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

Після закінчення Київського університету імені Тараса Шевченка, періоду роботи в лабораторіях, зокрема, в Тернопільському педагогічному університеті, у стінах ТДМУ Ви успішно пройшли понад 16-літній трудовий шлях: спочатку старшого лаборанта в лабораторії кріоконсервування кафедри фармацевтичних дисциплін, а останні 12 років – старшого лаборанта кафедри клінічної фармації, виконували одну з найважливіших ділянок роботи – організаційного забезпечення навчального процесу, проведення висококваліфікованих наукових досліджень.

Глибоко поважаємо й шануємо Вас за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових обов'язків.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до

людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування.

Бажаємо Вам, вельмишановна Любове Романівно, доброго здоров'я, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, людського тепла, душевного спокою, доброти, родинного благополуччя і затишку, довгих років радісного й щасливого життя.

Нехай не згасає молодість душі, бадьорий настрій, невичерпний оптимізм, щедро колоситься Ваша життєва нива!

Нехай здоров'я, радість і достаток
Сипляться, немов вишневі
цвіті,
Хай малює доля з буднів
свято

І дарує Вам багато літ!
Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

10 жовтня виповнюється 85 років ветерану ТДМУ, доценту Василю Васильовичу ПОКИНЬЧЕРЕДІ.

Вельмишановний Василю Васильовичу!

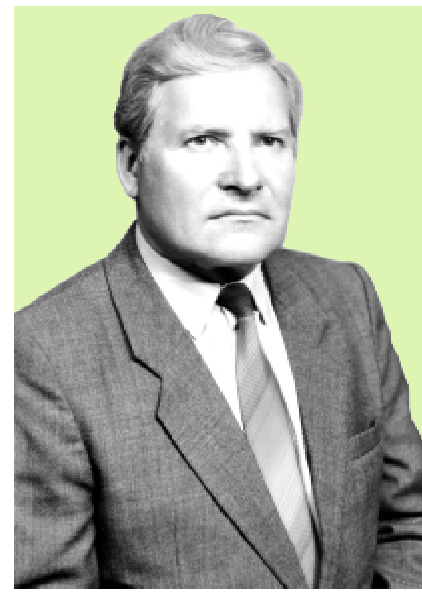
Сердечно вітаємо Вас з 85-літтям!

Після закінчення Вінницького медінституту імені М.І. Пирогова, двох років практичної лікарської роботи в районній лікарні, навчання в клінічній ординатурі, трьох років на чолі кардіоревматологічного відділення Тернопільської обласної клінічної лікарні, в стінах ТДМУ імені І.Я. Горбачевського Ви успішно пройшли 40-літній трудовий шлях: спочатку асистента кафедри факультетської терапії, згодом – асистента, доцента, очільника курсу професійних захворювань кафедри шпитальної терапії.

Особливо цінуємо 15-річний період Вашої роботи заступником декана медичного факультету, проявлений талант організатора навчального процесу.

Колектив університету глибоко поважає й щиро шанує Вас як відомого науковця, висококваліфікованого клініциста-терапевта, досвідченого педагога й вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Активною була Ваша громадська діяльність, зокрема, як неординарного лектора товариства «Знання», учасника медико-просвітницьких бригад викладачів, упорядкованого періоду – голови

профкому працівників університету.

Ваша професійна та громадська діяльність відзначена орденом «Знак Пошани», медалями «За доблесну працю» та «Ветеран праці», численними грамотами та подяками.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Василю Васильовичу, доброго здоров'я, невичерпного життєвого оптимізму, доброти, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя і затишку, щасливого довголіття.

Бажаємо щастя, здоров'я і сили,
Щоб довгі літа плечей
не схилили,
Щоб спокій і мир панували
на світі,
Щоб радість знайшли Ви
в онуках і дітях!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

13 жовтня відзначатиме ювілейний день народження заступник головного бухгалтера ТДМУ Ольга Ярославівна КУРПІТА.

Вельмишановна Ольго Ярославівно!

Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

Після закінчення Тернопільського фінансово-економічного інституту, здобутого досвіду роботи ревизором у державній податковій інспекції, у стінах Тернопільського медуніверситету Ви успішно пройшли понад 17-літній трудовий шлях спочатку бухгалтера, а останні 16 років – заступника головного бухгалтера одного з найважливіших підрозділів вищого навчального закладу.

Глибоко поважаємо й шануємо Вас за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх служ-

бових і громадських обов'язків, зокрема, як члена університетської комісії із соціального страхування.

Ваші порядність, праце-

любність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування.

Бажаємо Вам, вельмишановна Ольго Ярославівно, міцного здоров'я, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, людського тепла, душевного спокою, доброти, родинного благополуччя і затишку, довгих років радісного й щасливого життя.

Нехай не згасає молодість душі, бадьорий настрій, невичерпний оптимізм, щедро колоситься Ваша життєва нива!

Хай стелиться життя розмаєм
І хилить щастя повен цвіт,
Ми від душі бажаєм
Здоров'я міцного і многая літ!

Ректорат і профком ТДМУ імені І.Я. Горбачевського

ДОБРОЧИННІСТЬ

ІСПИТ З МИЛОСЕРДЯ

(Закінчення. Поч. на стор. 9)

Кожен з команди однодумців пам'ятає, як ми розшукували гітару, яку напередодні свята Св. Миколая попросив Андрій. І отримавши дарунок, про який мріяв, віртуозно грав на ній. Андрій — теж переможець! Продовжує навчатися та йти до своєї мрії. Студент-волонтер Богдан Вербенець став найкращим товаришем Андрія. Навіть усі разом побували на випускному вечорі іноземних студентів-стоматологів.

Щиро вболівали за красиву, дивовижну дівчинку Марічку. До сліз вразив лист-звернення до Святого Миколая. У цьому листі Марічка попросила здоров'я для всіх хворих дітей, нотатник, ручку, енциклопедію про медицину. Марічка — переможець! Мужньо боролася з недугою. Нині продовжує навчатися, аби стати лікарем і рятувати життя.

Одначе, попри позитивні новини, наразі у гематологічному відділенні є двоє дітей, яким дуже необхідна допомога: Артемко, 8 років — ранній рецидив лейкозу, потрібні хіміопрепарати та пересадка кісткового мозку за кордоном. Додам: оскільки законодавство України не передбачає проведення

пересадки кісткового мозку саме в Україні, тож дітей на лікування вивозять за кордон, щоб отримати надію на життя. Суми, які виставляють закордонні клініки, сягають 200 тисяч євро; Таня, 13 років — дитя з багатодітною сім'єю, батьки розповідають, що ніколи нічим не хворіла. Завжди була активною. Зараз бореться з недугою. Потрібна допомога!

Саме тому 14 вересня волонтери благодійного проекту «Повернемо щасливе дитинство он-

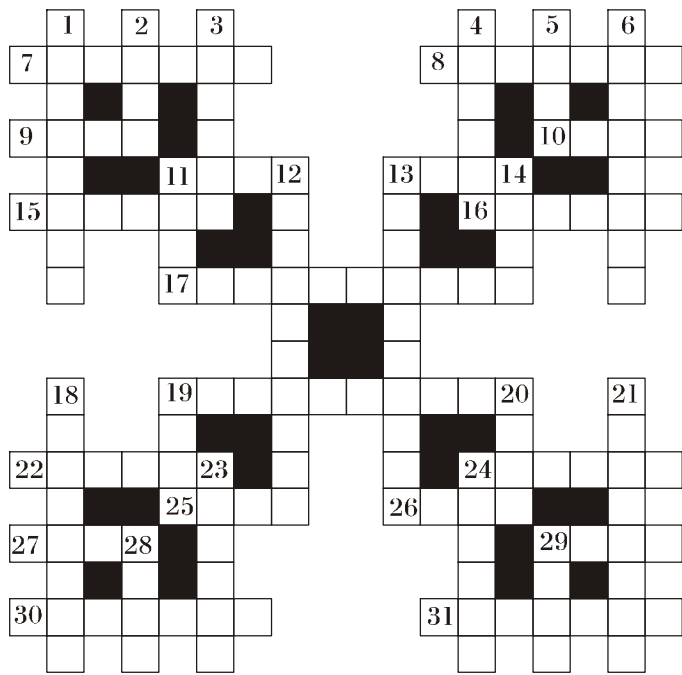
кохворим дітям» провели зустріч й обговорили план заходів та акцій, які організують найближчим часом.

І наостанок, звертаюся від імені всіх дітей, які нестримно борються за життя, дітей-переможців, їхніх батьків, усіх волонтерів добродійного проекту «Повернемо щасливе дитинство онкохворим дітям»: коли в стрічці новин зустрінете публікацію-прохання про допомогу дитині, хворій на рак, — не оминайте її. Не відносьте діток, які борються начебто з невиліковною недугою, до категорії приречених. Лише наша з вами байдужість зробить їх приреченими. Рак — це не вирок. Це виклик до боротьби. Дітям, батькам, лікарям... А для нас усіх — це перевірка на людяність або просто іспит милосердя. Чи складемо ми його — залежить від кожного з нас...

Тетяна ДЗЕЦЮХ,
керівник проекту
«Повернемо щасливе
дитинство онкохворим
дітям», доцент ТДМУ

КРОСВОРД

Горизонталь: 7. Здичавілий свійський кінь у Північній Америці. 8. Оптичний прилад, що складається з двох зорових труб. 9. Одинадцятий президент США Джеймс Нокс ... 10. Мінерал класу сульфатів, який використовують для виготовлення скульптурних виробів. 11. Французький композитор, автор опери «Кармен». 13. Машина для обробки матеріалів тиском. 15. Дерево з великим листям і спрямованими догори суцвіттями. 16. Відділ установи з певною спеціалізацією. 17. Технічне обслуговування автомобілів. 19. Галузь мовознавства, що досліджує власні імена. 22. Найбільша корабельна шлюпка. 24. Овочі, мариновані в міцному оцті з прянощами. 25. Відбиття звукових коливань від перешкод, яке розрізняють на слух. 26. Прохолодний солодкий напій із соку ягід чи плодів. 27. Геологічні відклади органічного походження. 29. Страва з дрібних шматочків м'яса з овочами. 30. Захворювання людини, що проявляється періодичними приступами головного болю. 31. Сумнів, невпевненість до чогось.

Вертикаль: 1. Комедійна вистава з елементами ексцентрики. 2. Гнучка паличка, якою користуються під час верхової їзди. 3. Безбарвна отруйна речовина, яку застосовують для одержання вибухових речовин. 4. Назва підприємницької діяльності, що дає прибуток. 5. Ударний музичний інструмент. 6. Замкнена овальна еліпсоподібна поверхня. 11. Основа, фундамент, опора. 12. Наука, що вивчає допустимі навантаження в процесі праці. 13. Любов до Батьківщини, і готовність служити їй інтересам. 14. Почуття, замисел. 18. Наука про форму і будову організмів. 19. Мінерал, дорогоцінний камінь. 20. Священний бик у Стародавньому Єгипті. 21. Мандрівний богомолець, паломник. 23. Одяг католицького духовенства. 24. Попередній текст будь-якого документа. 28. Перевага, яку сильніший гравець надає слабшому. 29. Овочева рослина.

Відповіді на сканворд, вміщений у № 18, 2016 р.

1. «Отелло». 2. Пуд. 3. Удав. 4. Тичина. 5. Лобода. 6. Октава. 7. Чад. 8. Ігор. 9. Вінчі. 10. Чобіт. 11. Див. 12. АПК. 13. Іван. 14. Гітара. 15. Атом. 16. Шок. 17. Пшоно. 18. Бюст. 19. Аврал. 20. Ют. 21. Альберта. 22. Корчма. 23. Амур. 24. Брендон. 25. Ребус. 26. Арбітр. 27. Марс. 28. ІС. 29. Об. 30. Матьє. 31. Ерг. 32. Буле. 33. Неру. 34. Адрес. 35. Бум. 36. Анатолій. 37. Ореади. 38. Орден. 39. Рот. 40. Нога. 41. До. 42. БМП. 43. Ан. 44. Сир. 45. Бульба. 46. АРЕ. 47. Броди. 48. Син. 49. Лама. 50. Лан. 51. Датоліт. 52. Бром. 53. Пліт. 54. Вокал. 55. Атака. 56. Айола. 57. Оратор. 58. Лото. 59. Вишня. 60. Ом. 61. Ікар. 62. Ітака. 63. Назар. 64. Аква. 65. Аз. 66. Лат. 67. Швейк. 68. Ноша. 69. НЗ. 70. Плай. 71. Лот. 72. Вовчок. 73. Ас. 74. Зоя. 75. Сухар. 76. Ва. 77. Уста. 78. Арія. 79. Крос. 80. Біб. 81. Рис. 82. Ранчо. 83. НЛО. 84. ОМО. 85. Бах. 86. Бар. 87. Лом. 88. Око.

..... СКАЛЬПЕЛЬ І МІКРОФОН

ПІСНЯ ЛІКУЄ ДУШУ

Під такою назвою в бібліотеці ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського відбувся літературно-музичний вечір-зустріч з викладачем нашого університету, доцентом, автором і виконавцем власних пісень Юрієм Футуймою.

Знаний лікар, чудовий співак і композитор, заслужений діяч естрадного мистецтва України Юрій Футуйма — людина багатогранного таланту. Чимало його пісень — ліричні, задушевні — вже стали народними, їх знають і люблять. І звучать вони у виконанні автора неперевершено.

Про життєвий та творчий шлях Юрія Футуйми присутнім нагадала ведуча літературно-музичного дійства, бібліотекар Тетяна Майовецька.

стивалів «Ліра Гіппократа», «Пісенний вернісаж» та інших.

— Мені дуже приємно зустрічатися зі студентською аудиторією, — звернувся до присутніх Юрій Михайлович. — Зазвичай я ділюся з вами знаннями, а сьогодні розповім трохи про своє захоплення музикою. Більшість моїх пісень народилися в творчій співпраці з колегою Іваном Івановичем Чонкою. Дебютною була «Коли я приїжджаю у Карпати» на слова Івана Івановича. Заспівав її спочатку батькам, вони заплакали від розчулення і я зрозумів, що ця пісня піде в життя. А за нею в репертуар увійшли «Мій Тернопіль», «Білий цвіт черешні» та інші. Нині маю власних 67 пісень.

Багато з них присвячені, за велінням душі, медицині. І це зрозуміло. Адже їх автори — лікарі. Юрій Футуйма та Іван Чонка створили

— Юрій Михайлович народився 30 жовтня 1971 року в місті Бучач на Тернопільщині. Стати лікарем мріяв з дитинства. Батьки дарували йому іграшки з серії «Айболить», тож малий Юрій облаштував вдома домашню «лікарню». В школі його улюбленими уроками були біологія та хімія. Із семи років відвідував музичну школу, співав у хорі, грав у духовому оркестрі, був солістом шкільного ансамблю. 2001 року Юрій Футуйма з відзнакою закінчив Тернопільський медичний інститут (тепер — університет). Впродовж шести років навчання у виші брав активну участь у студентському самоврядуванні, грав в ансамблі. З 2006 року Юрій Футуйма — асистент кафедри шпитальної хірургії, 2007 року захистив кандидатську дисертацію, виконану під керівництвом члена-кореспондента НАМН України, професора Леоніда Ковальчука. Одружений, виховує двох дітей: доньку Юлію та сина Віктора.

«Йти вперед!» — його життєве кредо. І не лише в професії, а й у творчості. Поєднуючи працю хірурга, науковця, педагога, Юрій Футуйма є лауреатом Всеукраїнських пісенних конкурсів та фе-

дуєт «Музична ескадрилья», записано вже кілька музичних дисків з піснями у виконанні дуету. А попереду — нові здобутки в роботі, пісенній творчості. Недарма кажуть: талановита людина — талановита у всьому.

Виступ Юрія Футуйми став справжнім святом для шанувальників його творчості. У виконанні Юрія Михайловича прозвучали пісні «Берегиня», «Коли я приїжджаю у Карпати», «Друзі мої», «Мамо моя, голубко сива», «Циганська балада», «Поцілунки у Карпатах», «Горобина». Мелодійні, образні, вони підкорили серця слухачів. Юрій Футуйма розповів про те, як народжувалися найпопулярніші з його музичних хітів, про свою творчу співдружність з лікарем і поетом Іваном Чонкою, який теж був гостем літературно-музичного вечора, поділився творчими планами. Глядачі дякували за кожну пісню дружними оплесками й самі підспівували, підхоплюючи улюблену мелодію.

Директор бібліотеки Олена Проців від імені присутніх тепло подякувала Юрію Футуймі за чудовий виступ і побажала наснаги в роботі та нових творчих злетів.

Лідія ХМІЛЯР